

Montreālas Latviešu Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1999. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

50. GADA GĀJUMS

NR. 3. (600.)

TĀDI NU MĒS ESAM - CILVĒKI!

Kur vien skatāmies, kādu laikrakstu, mēnešrakstu, citu iespiestu vārdu lasām, ļaužu valodās un sarunās klausoties, laikam, kā vienmēr, priekšplānā ir ļaunais, drāmatisks, sliktais. Nekādi nespējam no tā izbēgt, jo kā cilvēkus mūs pievelk neparastais, vainas meklēšana. Ja kaut kas ir noticis, tad taču pie tā kāds noteikti ir vainīgs. Ja ne citādi, tad pat Dievs. Piedrūzmētā pasaulē, ļaunuma netrūkst un nekad netrūks. Vaininieku arvien būs. Ir cita lieta, ja tos meklējam par katru cenu un atreibības nolūkā. Jeb kurš cilvēks var būt vaininieks, tā daļēji atzīstam, jo sakām, ka neviens cilvēks nav pilnīgs. Tam ir savas kļūdas, kuŗu lielums vai mazums atkarīgs no dzīves pieredzes, audzināšanas, veselības. Kas tad nodarbinā šo cilvēku šodien?

Tragēdijas - personīgās un sabiedriskās. Ja piemeklējusi slimība, notikusi auto vai cita veida katastrofa, vaimnājam, - kā tas tā varēja notikt. Kā valsts darbinieki var nonākt visādās situācijās, kas met uz viņiem ne tikai ēnu, bet kas prasa tiesu, demonstrācijas taisnības un morāles vārdā. Kā viens var pelnīt tik daudz, kā šodienas banku prezidenti (biljonus dolāru gadā), bet trūcīgajam jāmaksā milzu pakalpojumu maksas, lai bankai būtu katru gadu lielāka peļņa, kamēr tās žēlojas par to, ka tām neļauj kļūt vēl lielākām, savā starpā apvienojoties un atlaižot lielāku skaitu darbinieku, piespiežot maksāt par elektroniskām banku kastēm, kas vilināt izvilina līdzekļus momenta iegribām. Kad tie aizkliduši, tā cilvēka vaina. Visu to, protams, var ārstēt pie dažādiem dakterjiem, kuŗiem nav nekāds sakars ar medicīnu, bet kas prasa tikpat lielas vai pat lielākas pakalpojumu maksas. To tik bieži tagad piedzīvojam, ka varētu gandrīz vai teikt, ka dzīvojam dūsmīgo pasaulē, jo arvien par kaut ko žēlojamies, vai dusmojamies. Tā tas ir visās pasaules valstīs, visās sabiedrībās. Labais palicis paēnā. Tas ir acīmredzams, lai zustu vispārējam skatam.

Mēs varam ievērot, kā cilvēki mēģina pelnīt, pārdodot aplamības. Tā kāda gudra cilvēku grupa sadomājusi pārdot Vitamīnu O. Šis viņu izgudrojums piedāvā skābekli sevišķā hermētiski noslēgtā traukā dzēriena veidā un sola izpalīdzēt sirds un plaušu slimniekiem. Diemžēl, skābekļa daudzums, ko nu sauc it kā par vitamīnu, te nīcīgs, salīdzinot ar to, ko cilvēks ieelpo vienas elpas vilcienā, un turklāt neizmantojams, jo nenonāk asins rītes sistēmā. Pie tam šis maisījums maksā lielu naudu. Ja nu kāds ir gatavs to maksāt bez iepazīšanās, sakām, tā ir viņa paša vaina. Un tā ir daudzām citām lietām un notikumiem. Un ne mazāk sabiedrībā, bet it sevišķi politikā. Ne jau tikai Latvijā, bet visā pasaulē. Nekad cilvēks nav uztvēris negatīvo tādos daudzumos kā šodien. Tas jūtams itin visur, un tādēļ nav jābrīnās, ka arvien vairāk ļaužu nonāk dažādās slodzēs, kas padara viņu dzīves sevišķi grūtas. Un reizē viņi kļūst no sabiedrības atstumtie, pamestie, par kuŗiem nav jā rūpējas, jo viņi paši vainīgi, ka tas tā. Dažkārt, uz jautājumu - "Kā klājas?" atbildam "Jēl nevaicā!" vai vienkārši pārlecām uz citu tematu. Neprotam tērzēt kopējam labumam.

Šķiet, pietiks par to. Piegriezīsimies gaišākām lietām. Vispirms, faktam, ka šis **MLB Ziņotāja** numurs ir seši simtais, ar kuŗu noslēdzas 50. gada gājums. Tas ir sava veida sasniegums, ar kādu nevar lepoties daudzi. Pat veiksmīgajā ASV un Kanadas presē daudzi grezņi un plaši izdevumi ir pazuduši no skatuves daudz īsākā laikā. Mēs esam izturējuši. Par to jāpateicas tai plašajai darbinieku un lasītāju saimei, kas visus šos daudzus gadus nav vēlējusies darbu uzdot, izjutuši uzdevumu kalpot plašākai sabiedrībai, kam darba tikums rit asinis un kas tik viegli neuzdod dažādu grūtību priekšā. Rezultātā mantojusi ir ne tikai Montrealas, bet gan visa latviešu sabiedrība Kana-

dā, Latvijā un daudzās citās vietās pasaulē. Un to varētu saukt par panākumu, ko veikusi darbīga un uzņēmīga cilvēku grupa. Arī tādi mēs esam. Cits jautājums, cik ilgi spēsim to darīt? Nav šaubu, ka ar katru gadu nāks jauni apstākļi, notiks izmaiņas darbinieku un lasītāju saimē. Tas viss spēlēs savu lomu šajā skatuvē, kuŗas spēlē radies viens no mūsu sadzīves materiāliem, kam varētu būt sava vērtība ne tikai preses, bet arī sabiedriskās dzīves dokumentācijā. Paldies visiem! Patiess paldies! Jātic, ka nāks jauni spēki, būs jauni lasītāji un dzīvosim vēl vienu otru gadu apstākļos, kas mainās no dienas uz dienu, no nedēļas uz nedēļu, no mēneša uz mēnesi un no gada uz gadu. Šis ir gaišs moments, kas jāvērtē ar pateicības mērauklām.

Cits moments, kas iepriecina, it tas, ka esam sabiedriski sākuši domāt par to, kā uzturēt mūsu latviešu saimi Montrealā, Kanadā vispār. Pēkšņi esam nākuši pie atziņas, ka jādara vairāk kā līdz šim. Ir jāpēta apstākļi, ir jāiztaujā ļaudis, ir jānāk pie apdomātiem soļiem un, galvenais, jānomierina prāti. Citiem vārdiem, jāmeklē ceļi, kas ved pie jauniem risinājumiem ar jauniem darbiniekiem un cilvēkiem sabiedriskās dzīves un pasākumu uzturēšanai un veidošanai. Gluži tāpat kā Latvijā un jeb kur citur pasaulē, jo mainīgie apstākļi ietekmē ikvienu sabiedrību, ik vienu cilvēku. To dzirdam un redzam katru dienu, pat biežāk, ik katrā radio ziņojumā, tālruņa sarunā. Gaišais - pieredzējuši cilvēki iztur un meklē. Mēs esam sākuši meklēt, tas ir patīkami. Atliek tikai vēlēties, ka šo meklēšanas ceļu neuzdosim. Tad apgūtie risinājumi iepriecinās vēl vairāk.

Vietējā latviešu sabiedrībā risinām sadarbošanās temu. Kanadas latviešu galvas pilsētā Toronto runā par jaunu darbinieku iesaistišanu, par aptaujām, par jaunu pieeju pielictošanu. Centrālajās organizācijās meklējam jaunas vadlīnijas, sadarbošanos ar Latvijas vēstniecībām. Iztirzājam, kādu palīdzību sniegsim tēvzemei, vispirms uzklautos turieniešu izteiktās vajadzības. Piedalāmies DV organizāciju Latvijā apvienošanās procesā, kuŗā, rādās, parādījušies pirmie saules stari pie līdz šim draudošā nesaskaņu mākoņa. Pie lielās politikas skaidrojuma pamazām sākam atskārt, ka, varbūt, iecietība un diplomātija varētu būt labākie ieroči pret mūsu lielā austrumkaimiņa nemītigajiem uzbrukumiem, kur drošības iestādēs darbojas tie paši vecie čekisti kā agrāk. Še lietas nav tik vienkāršas. Mūsējiem Latvijā un mūsējiem ārzemēs ir dažādas pieredzes un atšķirīgas cīņu metodes, no kuŗām nav tik viegli atteikties, lai veidotu jaunu, iespaidīgāku. Tomēr rādās, ka meklējam saskaņu, jo atskārstam, ka mums ir kopīgi jāveido Latvijas valsts un jāsigarā latvju tauta no iznīcības. Un šis sadarbības rezultātā varbūt būtu patīkami un jauki, ka Daugavmalā atkal notiktu solidaritātes sanāksme ar Latvijas karogiem un nomierinātiem prātiem. Ja izaicināsim viens otru, tad darīsim to kopējam darbam Latvijas labad.

Un starplaikā ledus hokejisti, kā Sandis Ozoliņš, Artūrs Irbe un citi kļuvuši miljonāri un skandina latviešu un Latvijas vārdu sporta pasaulē, kuŗā tie iekļāvušies labi pārvaldīdami sava darba lauku un pieredzi pasaules arēnās. Viņi uzauga Padomju Latvijas sistēmā, bet nu kļuvuši pasaules cilvēki, gluži tāpat kā mēs, kas dzīvojam ārzemēs, bet dēvējam dzimteni par savu. Un ne jau tikai sportisti ir kļuvuši pasaules slavenības. To ir panākuši komponisti, mūziķi, zinātnieki, vēstnieki un daudzi citi, kuŗu pasaulīgās dzīves pieredze interesē un dod citiem plašajās pasaulēs ārēs. Kāds gandarijums, ka mēs, mazas tautas un valsts locekļi, spējam dot tik daudz ne tikai sev, bet arī citiem! Arī par to mēs šodien pateicamies un priecājamies, jo, lūk, tādi nu mēs esam - cilvēki ar dažādām dotībām un spējām! □

SVEŠUMĀ VARAM VĒL DZIEDĀT UN SMIET

Pēdējos gados laikrakstos bieži lasāmi raksti par sabiedrisko rosību apskumu daudzos latviešu centros un pasākumos. Vairākas organizācijas darbību izbeigušas, jeb tikai ar lielām grūtībām turpina strādāt stipri samazinātā apjomā. Par iemeslu minēts aktīvo darbinieku novecošanās process, nespēja piesaistīt jauno paaudzi savās organizācijās un vispārīgs intereses trūkums. Nereti iemesls darba apskumam izskaidrots ar iespēju apciemot Latviju. Citiem vārdiem sakot - trimdā sācies darbīgā posma atslābums.

Šeit sacītais tomēr neattiecas uz St. Pētersburgas latviešu dabiedrisko dzīvi visā pilnībā, kaut arī te dažas zīmes par šī procesa sākšanos ir manāmas. Rosību iemesli te izskaidrojami dažādi. Vēl jo projām pastāv 3 galvenās aktīvās organizācijas: Latviešu biedrība ar divām pašdarbību kopām - kori un koklētāju ansambli. Darbību gan izbeigusi tautas deju kopa, kas daudzus gadus kuplināja sarīkojumus. Rosīgi darbojas DV apvienība, pie kuŗas pastāv rosīga teātra kopa un Ev.-luterāņu draudze. Pie visām šīm trim organizācijām darbojas dāmu komitejas.

Rosību saglabāt stipri veicina pašiem savs nams, kur mājvietu var atrast visi pasākumi. Sarīkojumiem ir zināms sezonas iespaids. Vasarās nekas liels nenotiek, bet toties ziemas mēnešos sarīkojuma kalendāra sastādītājiem ir problēmas ar daudzo programmu un notikumu iekļaušanu nedaudz mēnešos. Ziemā te sabrauc ne tikai atpūtas meklētāji pludmalē, bet daudzi tautieši, kas labprāt piedalās sarīkojumu programmu izpildīšanā, nemaz neuzsverot, ka atbraucēji no ASV ziemeļu štatiem un Kanadas jūti kuplina publikas saimi. Pēdējos gados te uz ilgāku jeb īsāku laiku viesojas arī mūsu tautieši no Latvijas. Noslēgumā jāuzsver, ka te uz patstāvīgu dzīvi apmetušies daudzi jo daudzi spējīgi un aktīvi darbinieku kultūrālā jomā, kaut vai tikai pieminot Rītumu ģimeni. Sarīkojumu klāstu bagātina daudzi mākslinieki, kas savas turnejas ieplāno tā, lai ziemas mēnešos kaut vai nedaudz dienu varētu pabūt Florīdā.

Kā ilustrāciju teiktajam jāpiemin divi pēdējie nedēļu nogaļu sarīkojumi ar itin raibām programmām. 13. februārī notika tradicionālā ik gada "Sirsniņu balle". Par mūzikāli-humoristisko programmu rūpējās ASV un Latvijā plaši pazīstamais Ilmārs Dzenis, piepalīdzot Pēterim Ozolam un Ausmai Krēsliņai, kas spēlēja elektroniskās ērģeles. Ilmārs un Pēteris šo "Sirsniņu balles" 17. izrādī lielā mērā veidojuši uz Latvijas ansambļa Engures zēnu mūziku. Ar minēto mūzikālo grupu I. Dzenis vairākus gadus apceļojis daudzus Latvijas novadus no Liepājas līdz Zihūpei. Emburģas zēni gan nebija ieradušies St. Pētersburgā, bet viņu ieskaņotā mūzika skanēja kā pavadījums šeit dziedātājiem un spēlētājiem dziesmām.

Programmu kuplināja vairāki humoristiski dzeju lasījumi, joku stāstījumi, gan atsevišķi, gan kopīgi, kas liecināja ne tikai par Ilmāra Dzeņa spējam uzjautrināt publiku, bet arī par Pēteri Ozolu kā līdzvērtīgu šādas programmas izpildītāju. Sarīkojums rada nedalītu publikas atsaucību, kaut arī dažī vēlāk izteicās, ka jokus par seno padomju laiku notikumiem varbūt varēja atvietot ar laikmetīgākiem šodienas Latvijas problēmu un notikumu atspoguļojumiem, kaut vai pasmejoties par valdības nemākulīgās rīcības dēļ izraisīto "cūku karu" ar Igaunijas bālēlīņiem.

Programmai sekoja dejas un kopdziedāšana, kas pēdējā laikā sarīkojumos kļuvusi sevišķi iecienīta. Irēne un Indulis Ezeriņi bija rūpējušies par siltām vakariņām. Jāapbrīno Ezeriņu spējas mazajā St. Pētersburgas biedrības

virtuvē sarūpēt tik bagātīgu cienastu. Atbildi tam varbūt sniedz Induļa Ezeriņa lielā pieredze Gazezerā, kur jau vairākas vasaras viņš rūpējas par vidusskolnieku, nometnotāju un vasarnieku barošanu.

20. februārī biedrības namā notika latviešu biedrības koŗa, koklētāju un dāmu komitejas ansambļu, kā arī bari-
tona Andŗa Rītuma mūzikāls vakars ar nosaukumu "Dziedāsim, smiesim". Programmas sastādītājiem nebija viegls uzdevums izveidot mūzikāli labi izveidotu un saskaņotu koncertu lielās dažādības dēļ. Daŗi klausītāji izteica vēlēšanos dzirdēt kori kādreiz atsevišķā koncertā, kas diriģenta Vladimira Hohlova vadībā izveidots par atzīstamu dziedātāju vienību. Koristu kopskaits ir 40, pārsvarā dāmas. Klavieru pavadījumus izpilda Māra Rītuma.

Koris vakaru kuplināja ar seŗām dziesmām. Klausītājus iejūsmināja G. Ramana "Skaistākā jūra", Br. Skultes "Aija" un I. Saksa "Pie Staburaga saule riet", kuŗu nācās atkārtot. Savas koristu dāvanas varēja izmēģināt visa publika, dziedot kopā ar kori "Pie Dzintara jūŗas".

Kokļu ansamblis piecu personu sastāvā (Ariāna Liepiņa, Aleksandra Rītuma, Ausma Stukēna, Aivars Vilemons un Ilmārs Vilmanis) uzstājās ne tikai atsevišķi, bet arī kopā ar dāmu ansambli. Vairākas dziesmas koklētāji izpildīja pašiem dziedot līdzī. Klausītājus iepriecināja Ariānas Liepiņas pirmatskaņojums "Rudens deja". - Dāmu ansambli dzied deviņas dalībnieces.

Andris Rītums sarīkojumā izpelnījās bagātīgus aplausus, dziedot vairākas A. Vintera dziesmas, pie reizes tās ilustrējot ar īsiem stāstījumiem. Vēl jāpiezīmē, ka vakara norisi, ieskaitot kopdziesmas, vadīja Andris Rītums.

Sarīkojumu, ar 150 apmeklētājiem, noslēdza cienasts groziņu veidā dāmu komitejas priekšnieces Mirdzas Šmites-Krilovas izkārtotumā. □

Jānis Popmeckis

VĒSTULE PATĒVA MĀSĀM LATVIJĀ

Miŗš paldies Jums, visām trim Pēterģa māsām, par Ziemsvētku kartiņām un laba vēlējumiem. No Latvijas daudzi apsveikumi pienāca pēc svētkiem. Labā doma un sūtījums arī jauks vēlāk. Pasta plūdi aizkavē.

Ceru, ka saņēmat mūsu vēstules un kartiņas. Daudzi vairāk ar apsveikumiem nenodarbojas. Cilvēki mainās: kļūst sveŗi paŗi sev un citiem.

ŗodien pārlasu Jūsu 9. decembŗa vēstulīti, kuŗu atradu papīru gubā. Vairākas dienas pa biŗķim ņemos ar revīdēšanu un kārtības ievēšanu. Kad plaukti un papīru kauŗdes sāk izskatīties kā suŗu brokastis, jāsaŗ ievest kārtība un jāizveido laba kartotēka.

Jūtam līdzī Jūsu dzīves likstām, slimībam un vecumam. Arī es piekŗitu, ka dzīvojam Dieva ņelastības laikā un mums jābūŗ paŗāvīgiem, pateicīgiem un paklausīgiem Viŗam. Dzīves grūŗības, slimības un pārbauŗījumi ir kādreiz paŗa izraisīti, bet tos vairo ļaunais gars un pasaŗīgais gars dzīvē, kam cilvēki skrien līdz, aizmirstot Dievu un Gara augļus, kā lēnprātību, pacietību, milestību utt. Turpretīm, kā Māŗtiņŗ Luters saka: Dieva milestība mūs sargā, stiprina un norūda dzīves trūkumos un bēdās. Dzīve nekad nebūŗ viegla un mierīga, jo tā ir līdzīga laikam ar maigumu, bet arī ar lielām brāŗmām. Apustulis Pāvils saka, ka grūŗības norūda, stiprina raksturu un iedod cerību. Cerībā mēs dzīvojam tāpat kā nākotnei un tur mums jālūdz dieviŗķā ticība! Iepriekŗšējā, vai nodzīvotā dzīve dod arī saturu un spēku, jo tā balstās uz pieredzi, iemācītā un piesavinātiem ieradumiem. Ŷie atribūti ir dzīves mācība, ko arī Dieva Gars cilvēkā veicina. Ŷi ir maza daļa no mansas filozofijas un kristīgās pāŗliecības dzīvei, ticībai un Dievam.

Mūsu Ziemassvētki Kanadā arī sāk pārmainīties, jo baznīcā gājēju Kanadā esot tikai kāda trešā daļa. Te ļoti daudz tautu ar visādām reliģijām. Vismaz tās nekaŗo savā starpā. Politiski svēkus dēvē par atvaļinājuma laiku un novēl labu baudu un prieku. Kristus mācība un Pestītājs tiek aizmirsts viņu apsveikumos un presē. Ticības dzīve un gars tiek lēnām ierobežots un pārmainīts. Tikai drošie un ticīgie to vēl turpina. Arī Jēzus iesāka savu pasaules misiju tikai ar 12 vienkāršiem vīriem. Mums tāpēc nav jābaidās!

Mūsu kanadiešu draudzē svētki ir īpaši skaisti. Adventes laikā - 6. decembrī - baznīcas jaunieši ar skaistiem kostīmiem piedalījās Ziemsvētku vecīša parādē. Vismaz 6 baznīcas parādē uzsvēra, ka Ziemsvētkos Kristus, mūsu Pestītājs, dzimis. Vīrieši sakārtoja īpašu auto platformu ar Betlēmes kūti, divi aitām, Betlēmes zvaigzni un simtām uguntiņām. Bencīna ģenerators vakara tumsā raŗoja elektrību. Lielajā 100 eksponātu parādē dabūjām pirmo godalgu un trofeju, jau kādu desmito. Parāde ilga pusotras stundas un to noskatījās vismaz 50,000 cilvēku.

Trīs vakarus pirms Ziemsvētkiem uzslējām (vīriešu klubs) citu, lielāku kūtiņu, kur jaunieši uz maiņām deŗurēja 3 vakarus, kā liecību par Jēzus dzimšanu. Skatītāju pie baznīcas netrūka. Skaŗruni spēlēja korāļus, mācītājs vadīja dziedāšanu. Stalli turējām arī zirdziņu un abas aitiņas. Gadījās ļoti auksts laiks. Tāpēc skatītājus vienmēr aicinām baznīcas telpās uz karstiem dzērieniem un cepumiem. Vairākas reizes nesu mācītājam savu karstvinu. Ar visu to viņš apsaldējās un dabūja gripu. Svētīgais darbs tomēr aizgāja uz citu cilvēku sirdīm un jūtām.

Divos Ziemsvētku dievkalpojumos piedalījās 510 dievlūdēji. Mums liela bērnu grupiņa - ap 80. Septiņdesmit iet svētdienas skolā, kur daudzi apmācītāji ir paši jaunieši. Paldies Dievam, baznīca sagādā labas programmas un materiālus. Jaunā paaudze tā tiek nozīmīgi ievadīta kristīgā ticībā un Jēzus iepazīšanā un ko Viņš rosina cilvēkos. Man žēl, ka mūsu divi Latvijas krustbērni, liekas, Jēzu nepazīst. Vismaz māte mums atsakās kaut ko paskaidrot par viņu ticības dzīvi. Uz jautājumiem neatbild. Vai kādreiz bijuši uz dievkalpojumu, nezinu? Pieņemt mūsu paciņas un naudu gan ir noderīgi. Saprotu, ka dzīvības uzturēšana Latvijā ir pirmā vietā. Ceru, ka citi vecāki Latvijā par saviem bērniem rūpējas arī ticības ziņā! Bez Svētā Gara iedarbības cilvēkos, maz ticāma Latvijas atplaukšana. Labu liecību gan deva publicējums MLB Ziņotājā par Rīgas kristīgās skolas audzēkņiem. Tā gan visiem nav pieejama, jo ir privātskola. Mums janvārī uznāca 2 nedēļu ilgs aukstums ar daudz sniega. Izdevās pēc daudz gadiem paslēpot ar meŗa slēpēm. Lielajā Toronto sasnīga pāri metram. Pilsētas galva tīrīšanas darbos izsauca palīgā Kanadas armijas vīrus un bruņu maŗinas. Trīs reizes ar Gītu un uz maiņām šķūrējām savu braucāmo ceļu. Februārī uznāca atkusnis, jo saulīte jau augstāka un sāk vairāk sildīt. Līdz seŗiem vēl gaiŗš.

Otrajā februārī Kristus dārzā apciemoju māti. Braukšana bija vienā lielā miglā abos ceļā virzienos. Aizvedu viņai labāku telefonu ar dzirdes pastiprinātāju. Māte nesen lēnām izlasīja nelaiķa Arnolda Lūŗa piemiņas grāmatu "Viņš necīnījās pasaulīgi". Māc. A. Lūŗis kļuva par ārpus Latvijas luterticīgās baznīcas archibīskapu no 1966.-1993. g. Mātei par laimi nepiemetās šo ziemu gripa. Viņa no savas pensijas naudas nolēmusi palīdzēt daudz bērnu ģimenēm Latvijā. Sūtījumus kārtos Daugavas Vanagi.

Brīnos, kā Rīgas domes kungī par nodokļu naudu var pīrkt dārgas maŗinas sev. Nekur Kanadā tas nav atļauts. Lasīju, ka tie paŗi Domes kungī pasaules braucienos notēŗējuŗi 900.000 latus. Tanī pašā laikā nabadzība valda Latvijā un arī pašā Rīgā. Politiski un puslīdz laba valdība rūpē-

jas par tautu, izšķīrīgi lemj par sociālām maiņām un gādā, ka valŗi uzlabojas sociālā aprūpe, paredz vienlīdzību un droŗību. Valŗs aparāts rūpējas par raŗību, darba nodroŗināšanu un puslīdz vienlīdzīgu tautas izpelni. Cik daudz pie tā Latvijā racionāli, stratēģiski un radoŗi piestŗādāts?

Eduards Berklavs Latvijā sniedz mums ziņu, ka "Rīgā vien komunālo parādu dēļ no dzīvokļiem izlikŗas vairāķ par 1500 mazturīgās ģīmenes un izlikŗšana draud vēl 9000 ģīmenēm." Šādā situācijā mātes un citu sarūpētā palīdzība, liekas, maz līdzēs.

Vakar draudze atvadījās no amerikāņu draudzes darbinieces, kas pie mums nokalpoja 7 gadus, vadot un veicinot Bībeles klases, semināru šķīrteņiem, programmas atstumtajiem un vecajiem. Fotogrāfēju un filmēju baznīcā un atvadu ceremonijā. Visas grupas piedalījās ar jautriem uzvedumiem, dziesmām un cildinājumiem. Mana filma aizies viņai līdz piemiņai. Centos tāpēc uzņemt daudz seŗu un cilvēku.

Varbūt 2000. gadā brauksim uz Jūsu pusi. Kāda Gītas skolniece, somiete, aicina ciemos uz Turku. Viņai dēls studē Sarnijā. No Helsinkiem varētu pārcelties uz Igauniju un tālāķ braukt ar Gītas brālēna auto. Šī iecere Dieva ziņā, tāpat kā visas mūsu dzīves gaitas. Esam ar dzīvi jauķajā Sarnijā ļoti apmierināti. Latvieŗi te satiekas tikai pa godībām. Tāpēc draudzība jāmeklē pie citām tautībām. Mums ir brīnīšķīgi baznīcas draugi - izpalīdzīgi vajadzībās, dalībnieķi priekos un bēdās. Mēs cenŗamies dalīties līdzīgi. Tā dzīvē ienāķ lielāķ pilnība, prieks un vērtība. Uz to Pestītājs aicina. Mums visiem vajadzētu būt labiem kaimiņiem. Mēs visi esam Dieva bērni!

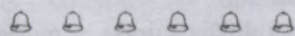
Pasaules ziņas tieŗi rāda un stāsta pretējo: sliķto un necīlvēcīsko cilvēķā! Negatīvas cilvēķu īpaŗības, ticējumi, ieradumi rada neuzticību, šķelŗanos, nemieru un kaŗus. Šīs cīlvēcīskās īpaŗības cīlvēcē bījuŗas jau no dzimšanas un senlaikiem. Vienīgā pārmaiņa var būt Jēzus atbilde Nikodēmam (Jāņa Ev. 3:3): "Patiesi, patiesi es tev saku, ja cīlvēķs nepiedzīms no augŗienes, neredzēt tam Dieva valŗības". Kā tas var notīķt? Amerikāņu teologs Maksis Lukādo paskaidro:

"Mūsu jaunajā atdzimŗanā Dievs pārŗaisa mūsu dvēseles un pieŗķīŗ tieŗi vajadzīgo: Viņŗ iedod jaunas acīs ticībai; jaunu prātu, kas noved pie Kristus; jaunu spēķu, kas mūs stiprina; jaunu vīziju, lai mēs neaizmīrstu; jaunu balsi, lai liecīnātu un godīnātu mūsu Kungu; jaunas roķas, lai palīdzētu. Visvairāķ jaunajā atdzimŗanā nāķ jauna sīrds, kas ir ķķīŗtīta un atjaunota ar Jēzu Kristu."

Nobeīdzot šo gaŗo vēŗtuli, novēļu Jums visiem, lai visas šīs domas, atziņas, rūpes un lūŗšanas par Jums īenes Jūsu dzīvēs kādu nozīmīgu jaunumu, pieŗķīŗ Jums spēķu dzīvei un ticību Dievam un Pestītājam.

Sīrsnībā:

**Modris un Gīta Zandbergi,
Sarnijā**

IEVĒROJAMS CENTRS LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

1998. gada jūlijā Latvijas Universitātē nodībināŗas Jūdaīķas studiju centrs ar mēŗķī veīdot un realizēt jūdaīķas jautājumu izġlīŗības programmās un zinātnīskus pētījumus Latvijā. Centru oficiāli atklāja 1999. g. 19. janvārī.

Studiju centra vadītājs ir 1946. g., Rīgā, dzīmuŗais fīzīķas profesors Ruvīns Ferbers, starptautīķi pazīstams zinātnīķs ar uzaīcināŗiem semināŗiem seķojoŗās universitāŗēs: Stanford University, California Technical Institute, Columbia University, University of Connecticut un citās.

1995. g., kopā ar M. Auzīņu, īznāķa viņa pirmā grāmatā "Optical Polarization of Molecules". Ruvīns Ferbers ir autors vairāķiem zinātnīķiskiem rakŗstiem, kas publicēti Ei-

ropā un ASV (Physical Review, Physical Review Letters, Foundation of Physics Lett. u. c.).

Ruvina Ferbera interese par Torah grāmatas tekstiem ierosināja viņa intervētāju J. Jurjānu Purviņu ar profesoru iepazīties tuvāk.

Intervija

J. J. P.: Kādas bija galvenās "ideju gaismas", kas mudināja interesi sākt Jūdaikas studiju centru?

P. R. F.: Bez šaubām, jāmin mana augošā interese par jūdaiku, kas aptver ebrēju tautas kultūru un vēsturi, it īpaši runājot par Latvijas ebrēju vēsturi. Šī ir arī manu senču vēsture. Ir ziņas, ka Ferberi dzīvoja Tukumā vismaz kopš 1800. gada, bet droši vien vēl agrāk. Pietiek atskatīties uz seniem Tukuma ebrēju kapiem. Nesen uzzināju, ka mans vectēvs no mātes puses, Ādolfs-Ruvens Hercenbergs (viņam par godu ir mans vārds) ir cēlies no Piltenes - no vietas, kurā ebrēji parādījās Latvijā visagrāk, jau 16. g. s.. Kā dzīvoja mani senči Latvijā, no kurienes pārnāca? Ir saprotams, ka Latvijas ebrēju vēsture ir Latvijas vēstures daļa. Latvijas ebrēju vēsture arī ir vienotās pasaules ebrēju vēstures daļa. Tātad, arī caur ebrēju tautas vēsturi Latvijā, Latvijas vēsture saistas ar pasauli. Arī ar Svēto zemi, uz kuru mana vectēva abi vecāki 1930-os gados devās no Latvijas, lai tiktu paglabāti Jeruzalemē, Olivu kalnā. Uz Palestīnu 1928. g. devās arī manas mātes brālis, lai celtu Izraēlas valsti.

J. J. P.: Vai šādi studiju centri ir arī pie citām universitātēm?

P. R. F.: Kopš 19. g. s. vidus sākās plaša jūdaikas programmu iekļaušana universitāšu izglītībā. Bez vēstures tā ir ebrēju reliģija, ebrēju doma, filozofija, ko tradicionāli studē simtos jūdaikas studiju centros pasaules universitātēs (ASV - "Jewish studies", Ziemeļeiropa, piem., Oslo u. c., arī mūsu kaimiņiem - lietuviešiem Viļņas universitātē kopš 1991. g.). Šķiet vislabāk "Jewish studies" ir noorganizētas ASV universitātēs, kur šādi centri ir maksimāli autonomi, nav saistīti ar kādu konkrētu aspektu. Piemēram, teologus interesē jūdaikas ietekme uz kristietību, filozofus - jūdaikas ietekme uz antīko, viduslaiku, moderno filozofiju, vēsturniekus - ebrēju historiogrāfijas modeļi.

J. J. P.: Kā saprotams, ka atzītam eksakto zinātņu akadēmiķim pēkšņi radās domas ticības virzienā?

P. R. F.: Jūdaikas studijas palīdz skatīties uz dažādiem jautājumiem no kopēja redzes loka, tādā veidā padarot dažādus virzienus un priekšmetus auglīgus vienu priekš otra. Piemēram, hasidisms Latvijā ir izprotams tikai kopumā no vēsturiskiem, teoloģiskiem, filozofiskiem aspektiem; līdz ar to, pētot hasidismu, rodas vairāku disciplīnu sintēze. Jāmin, ka arī man pašam jau no bērnības ārkārtīgi gribējās izprast, kā ir "uzbūvēta pasaule", kāda ir dzīves jēga, kas ir dzīve un nāve, kas ir cilvēks un kas ir Radītājs. Kad es kļuva zinātnieks, fiziķis, man palika tieksme izprast lietu un pasaules dabu sintētiski, gan raugoties no fizikas vai metafizikas (varbūt arī no citu dabas zinātņu) viedokļa, gan arī balstoties uz reliģiskām vērtībām, uz Toras.

J. J. P.: Un tagad tuvāk par pašu Studiju centru un tā sākumu.

P. R. F.: Mēģināšu, patiešām, sākt no paša sākuma. 1992. g. Rīgā, Ebrēju kopienes namā, Skolas ielā 6 dzirdēju prof. Hermana Branovera (dzimis 1931. g. Rīgā, fiziķis ar pasaules vārdu. Kopš 1972. g. dzīvo Izraēlā, ticīgs ebrējs, kas ievēro visus Toras likumus, hasids, pazīstams ebrēju filozofs. Izraēlas ministru prezidenta B. Netanjahy padomnieks, Latvijas zinātnes akadēmijas ārzemju loceklis, šobrīd palīdz Latvijas zinātnes attīstībai, kā arī ebrēju kopīnei Latvijā. Hermans Branovers apvieno sevi aktīvu un uzticīgu reliģisko personu un pasaulē slaveno akadē-

misko zinātnieku; piem., viņš izdod "B'Or Ha'Torah", vai "Toras gaismā", par Toru un mūsdienu zinātni) lekciju par konvergenci starp mūsdienu zinātnes priekšstatiem. Piem., par novērotāja lomu mūsdienu fizikā (kvantu mehānika: parādības eksistē tikai tad, ja ir novērotājs) un Tora (vai Mēness eksistē, ja viņu neviens nenovēro?) Mūsu sarunās ar prof. Branoveru radās ideja sasaukt Rīgā starptautisko konferenci "Ebrēji mainīgajā pasaulē", kas arī notika 1995. un 1997. g. augustā. Tur zinātnieki no daudzām valstīm, ebrēji un neebrēji, arī pazīstami latviešu zinātnieki, apsprieda jautājumus par ebrējību kopumā no dažādām filozofiskām, reliģiskām, kultūroloģiskām pozīcijām. Konferencēs piedalījās tādi ievērojami zinātnieki, kā LZA prezidents Jānis Stradiņš, LU rektors Juris Zaķis, LU Filozofijas un socioloģijas institūta direktore prof. Maija Kūle u. c.

J. J. P.: Kāda interese par Centru plašākā sabiedrībā Latvijā?

P. R. F.: Interese Latvijas sabiedrībā, presē bija ļoti liela un labvēlīga. Viss tas pamazām nodibināja saites starp jūdaiku un Latvijas akadēmiskām aprindām. Un te pamazām sāk briest doma: vai nav pienācis laiks veidot kādu pastāvīgu akadēmisko izglītības un zinātnes centru jūdaikas studijām? Protams, tādām centram vajadzētu būt pie Latvijas "galvenās" aaugstskolas, pie Latvijas Universitātes (LU).

J. J. P.: Kā ar prioritātēm?

P. R. F.: Nolēmām, ka Centrs būs neliela, atsevišķa, tieši rektoram pakļauts starpdisciplinārā LU struktūrvienība, ar galveno mērķi nodrošināt akadēmiskos kursus vairāku fakultāšu programmu ietvaros. Centra kodolu veidos tie pasniedzēji, kas jau strādā LU un kuri sagatavos kursus jūdaikā, kuriem būs pieprasījums minēto fakultāšu mācību programmu ietvaros. Plānots sadarboties arī ar pētniecību, atzīmējot šādas prioritātes: (1) Baltijas ebrēju vēsture un kultūrvēsture; (2) ebrēju doma un filozofija Latvijā un Baltijā; (3) mūsdienu zinātne un Tora: interdisciplinārie aspekti.

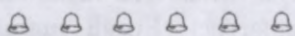
J. J. P.: Mēs vēlētos uzzināt par grūtībām šāda centra sāksnā, kā arī par palīdzīgām rokām.

P. R. F.: Dibinot jauno LU vienību, jābūt LU senāta lēmumam. Pirms tam bija jāiziet LU komisijas: mācību, zinātnisko, juridisko, budžeta. Attieksme bija izprotoša, lietišķa. Visgrūtāk bija atrast telpas un kaut nelielu finansējumu. Ar pozitīvām rekomendācijām "izgājām" uz LU Senātu 1997. g. jūnija beigās. Lēmums bija pozitīvs, ar ierakstu, ka ar telpām nodrošinās LU. Centrs tika nodibināts ar LU rektora pavēli 1998. g. 15. 7. Telpas (2 istabas) izdalīja LU galvenajā ēkā, Raiņa bulvārī 19, apsot tās izremontēt. Pašlaik ir sācies piešķirto telpu remonts. Tas apgrūtinās darbību: pasniedzējiem, Centra izpilddirektorei Ainaī Antanei nebūs kur normāli darboties. Ceram uz to, ka remonts tiks veikts operatīvi, kā mums arī sola LU atbildīgās personas. Palīdzību pagaidām ieguvām no tāda autoratīva kultūras fonda, kā Memorial Foundation for Jewish Culture (New York). Palīdzību literatūras iegādei piešķīra Sorosa fonds - Latvijā. Daudz palīdz Izraēlas vēstniecība Latvijā. Nupat, 1999. g. janvārī kļuva zināms arī piešķirums no Holandes vēstniecības Latvijā speciālās "small embassy" programmas.

J. J. P.: Ar kādu domu Jūs vēlētos noslēgt mūsu interviju?

P. R. F.: Vēl viens svarīgs moments ir humanitārais aspekts, kā arī ebrēju kultūras un izglītības nodrošināšana, kas, savukārt, nodrošina ebrēju kopienes, kā vienas no senākām tradicionālām nacionālām minoritātēm, turpmāko pastāvēšanu un ebrēju kultūras eksistenci Latvijā. Šāds centrs ir nepieciešams kā nepārtrauktas ebrēju iz-

glitības (ebreju vidusskola, izglītība pieaugušiem utt.) akadēmisks "kodols", kas nodrošinās vajadzīgo līmeni. Tātad, centrs ir svarīgs Latvijas ebreju kopienas izdzīvošanai un saglabāšanai. Lai gan centrs neapšaubāmi ir akadēmisks, nevis politisks, tas, kā mēs ļoti ceram, veicinās Latvijā saskauņu starp tautībām un civilas sabiedrības veidošanu. □

Y2K, CDC, LGM, 2TG, vai tikai...BS?

Tas, ko cilvēks zin, visur cinār ar to, ko cilvēks grib.

-Joseph Wood Krutch, 'The Genesis of a Mood'

(The Modern Temper, 1929)

Dievs dod riekstus tiem, kam nav zobi.

- Spāņu tautas paruna

Svētki un briesmas

Pasaules gals, vai nieki? Nopietnas problēmas, vai iedzimta māņticība? Pamatotas rūpes, vai pānīka nevietā un nesakarīga muldēšana? Asas domstarpības izraisījis uzbāzīgais 'Y2K' velniņš. Tiem, kas šo pīpro vecīti nav vēl sastapuši (darba gaitā, preses ziņojumos, utt.): Y2K = 'Year 2000'; metriskais K=1000, tātad 2K=2000. Šur tur saka 'CDC' (century date change). Varbūt mēs varētu teikt 'LGM'=lielā gadsimtu maiņa, vai '2TG'=divtūkstošais gads. Nākošais! Un jau stipri pretrunīgs...

No vienas puses 'visu četru skaitļu pagrieziena' ir rets, atzīmējams notikums, kas dabīgi saistās ar pārdomām un vērtējumiem. Tam par godu rīkos svinības un ballītes bez gala; viens tūrēdis pat noirējis supersonisko Konkordi un izkārtojis maršrūtu tā, ka laimīgie pasažieri varēs pusnakti sagaidīt 6 laika zonās pēc kārtas, "lidojot pulkstenim pa priekšu". Bet tūkstotgadei līdzī nāk aizvēsturiska elpa: lai cik normāla kalendāra maiņa vecgada vakarā, lai kā garšo šampānietis, šoreiz tomēr notiks (aiziesienāks) kaut kas lielāks, nopietnāks. Tuvojas pamatīga jubileja.

Kas būs? Nav droši zināms. Tādās reizēs - pie pārejas punktiem - cilvēks grib saprast iespējas, novērst kļūdas, noskaidrot ceļu. Tāpēc pa labi un kreisi jūtam 'gatavošanos': te veic retroskates, tur kaļ jaunus plānus. Kāpsim pāri gandrīz mistiskam sliekšnim... to jādara ar cieņu un bijību, uzmanīgi. Un tādu sagaidāmo, kā elka tēlu, izrotā apokaliptiski pareģojumi - vai tos sen pieteicis Nostradamus, vai aizvakar kāds televīzijas 'psihikis'. Tam pieķeras fanātiski kultī; vienu tādu (amerikāņu) nupat izraidīja no Jeruzālemes, kur plānoja rīkot spridzināšanu 'saskaņā ar pasaules galu'. Reliģiski fundamentālisti tam sagudro izdevīgu 'nozīmi' un prasa pastiprinātas nodevas. Nezināmo (un bailes) var visādi izmantot...

No otras puses priekšā stāv labi zināms, pavisam reāls, cilvēka paša veidots sliekšnis. Precīzāk: tehniska problēma. Viens otrs apgalvo, ka tā iedarbosies tik plaši, graužoši, katastrofāli, ka... nojuks sabiedrība. Apstāsies apgādes un apkalpes 'sistēmas', iestrēgs satiksme, izirs kārtība, valdis chaoss. 'Modernais' cilvēks ar datoru palīdzību pats sev sabrūvējis apokalipsi un tagad, kā bicī rāda televīzija, ceļ mežos patvertnes, krāj malku un ēdienu, ieelļo šautenes...

Nav ko uztraukties? Kanadas valdība jau armijai piešķirusi papildus \$ 368M 2000. g. janvāra mobilizētai 'kārtības sardzei'; galvaspilsētas Otavas rajonā un citos centros uz to pašu laiku atsaukti visi policistu un pašvaldību atvaļinājumi. Ieviešas 'milenāristu' mentalitāte: ja nezinām, kas būs - būsim gatavi uz sliktāko. Un grūti tādā gaisotnē atbildēt: nu, nepiesauciet velnu...

Vienkārša tehniska problēma...

Vainīgais? Aplama ekonomizēšana. Divi cipariņi. Kaut kur datoru senvēsturē (50-tos gados) sistēmu veidotāji izšķīrās datumus ierakstīt nevis ar četriem (piem., '1950'), bet tikai ar diviem pēdējiem (tt., '50'). Kāpēc? Datumi, uz tiem bazēti aprēķini, no datumiem izrietošas operācijas, automatizēti procesi - viss tas daudzās un dažādās programmās atkārtojas miljoniem reižu... un ja varētu pie katras 'ietaupīt' divus ierakstes reģistrus, nu kā, viss 'kompaktāks', ekonomiskāks. Tāpat ar mikročipiņiem (t. s., 'embedded', vai slēgtām sistēmām), kas pārvalda motorus, liftus, satiksmes ugunis, utt. Jā, skaidrs.

Nu, pie datoriem valda dzelzas likums - *mēsli iekšā nodrošina mēslus ārā*. 2000. gadam strauji tuvojoties, lietpratējiem sāka ataut, ka ... iebraukts strupceļā. Kā nabaga dators izlems '00' nozīmi? Vai to 'saprātis' kā 2000. gadu - vai, tik pat 'loģiski', kā 1900-to? Varbūt atteiksies 'gremot tālāk' un gaidīs jaunas instrukcijas? Varbūt automātiski izdarīs kaut ko absurdu, bistamu? Hm! Ej nu dimbu izskaidrot darba devējiem un 'vadotājiem'... tādi jau par 'technisko' negrib dzirdēt, skaita tikai izdevumus un peļņu.

Iznākums var būt ironisks. Vienā firmā veica personāla sistēmas 'Y2K pārejas' simulāciju un tā 'izlēma', ka '00'=1900; tad ķērās pie 'loģikas': kas tie tādi 1965. gadā (u. c. 'nākotnes' gados) darbā pieņemtie, ja šobrīd ir tikai 1900-ais?! Nekas - 'izšķīrās', ka notikusi ierakstes kļūda un tūlīt simtiem ierēdņu izsūtīja aizrādījumu, ka 'steidzīgi jāatmaksā nepareizi izsniegtās algas un pensijas' (!). Citā vietā - fabrikā - roboti streikoja, jo viņu iekšēji mikroprocesori pēkšņi 'saprata', ka nav saņēmuši jaunus 'izdevumus'... un produkcijas līnija apstājās, kamēr vainīgās daļas 'pārmācīja'. Viens liels banku ATM (automatic teller machine) tikls jau 'zin', ka 2000. g. janvāri noraidīs naudas izņemšanas pieprasījumus, jo... 1900. gadā tam klientu nebija! Iztrūkstošie cipariņi izraisīs pārpratumus, jauks aprēķinūs.

Spēlīte sākusies - nav jāgaida 1999. g. 31. decembra pusnaktis stunda. Daudzas sistēmas apkalpo 'nodokļu gadu', firmas 'finanču gadu', 'budžeta plānošanas' gadu, satiksmes (lidojumu, vilcienu) rudens/zīemas laikrādi, utt.; tām 2000-ais (ar iespējamām problēmām) 'iet vaļā' nospraustā (nevis kalendāra) datumā. Daudzas programmas paredz 1/9/99 un 9/9/99) š. g. pirmo un devīto septembri) kā 'gala punktu', resp., tajā 'iesaldēs' sakrāto informāciju un tālāk nedarbosies. Un ko ar nākamā gada 29. februāri? Jāuzmanās! Datori dara tieši to, ko tiem 'liek' darīt...

Sistēmu labošanā (t. s., 'Y2K compliance' projektos) jau ieguldītas milzu summas. ASV 'Office of Management and Budget' (OMB) rēķina galveno federālās valdības sistēmu 'aptīrīšanas' cenu pie \$ 5,4B - un privātā sektora izdevumi būs simtreiz lielāki. Tie līdzinājas vienas otras valsts gada budžetam... un tādu naudu nevar 'izņemt' no ekonomijas bez sekām. Otavas rajona policija vien līdz šim izdevusi \$ 90 miljonus... un (lai gan negrib atzīt 'savienojumu') manāmi izretina ielu patruļas. 'Gatavība' prasa pūles un līdzekļus. Tie paši 'eksperti', kas piedalījušies problēmas izplatīšanā, tagad pelna lielu naudu kā 'lāpīšanas konsultanti'. Savukārt, atpaliel normālo darbu izpildīšana. Labošana bremzē progresu. Bez labojumiem progress nav iespējams. Sistēmu lietotāji meklā 'vainīgos' un vismaz viena Kanadas province (Alberta) pieteikusi legālu procesu, ka no 'defektīvu sistēmu' pārdevējiem un ierīkotājiem prasis sāpju naudu.

Citādi, galu galā, kas maksās? Dabīgi - klients, noņēmējs, pilsonis. Laimīgu jauno gadu!

Tātad: a) *visa 'Y2K problēma' ir mākslīga, cilvēku pašu sabrūvēta*... un pašiem to būs jānokārto; b) *galvenais tās iedarbības datums ir zināms, un neatliekams*; c) *ņemot vērā sabiedrības palāvību uz 'palīdzīgiem datoriem' - redza-*

mi, vai aiz letes, tie ir visur un bez tiem daudz kas 'neietu' - *problēma var būt stipri izplatīta*; d) *sistēmu labojumi ir liels darbs* - jāpārbauda programmās visas vietas (instrukciju rindu miljonus), kas 'izsauc' datumus, tad ierakstītos datus, aprēķinu rutīnas, savienojumus, tiklus, kopiedarbi, utt.; e) *problēmas atrisināšanā neko jaunu nedod*, tikai nodrošina, ka 'ejošais ies' - un tāpēc ir firmas, kas tādu neauglīgu 'ieguldījumu' negrib dzirdēt. Rezultāts: f) daudzās instancēs mēs īsti nezinām 'kas būs' ... un atbildīgie neatbild.

Ne mana cūka, ne mana druva

Protams, runa iet par risinājumu 'apzinīgā sabiedrībā' - kas puslīdz saprot, ka Y2K ir problēma, jānovērš bīstamas tās izpausmes, bez pretenzijām jāorganizējas un jānodarbojas. Objektīvi skatoties, tas nozīmē - *tikai* par ASV un Kanādu. Abās, sākot ar valdības iestādēm, rit aktīvas 'glābšanas' kampaņas, 'uzmodināti' politiķi, mudinājumus pa sektoriem izdala firmu un profesiju apvienības, arod biedrības un institūti, notiek visādi 'mēģinājumi', veidojas 'ja tomēr' plāni, utt. Publika prasa paskaidrojumus. Kā saka, 'lietu ņem nopietni'. Ne vienmēr gudri, bet nopietni.

Turpretim Meksikā un Dienvidamerikā nav manāma nekāda 'Y2K aktivitāte' un sagaidāms chaoss. Āzijā 'dzīvības pazīmes' uzejamās Japānā, Singapūrā, Austrālijā - tomēr bez šejienes trauksmes pulsa. Eiropu ASV lietpratēji raksturo kā 'somnia bulistu': notiek birokratisks pastaiga, bet nekas daudz vairāk. Šur tur (piem., Anglijā) aptīra 'centrālās sistēmas', citur (piem., Itālijā) vēl dibina 'problēmu komitejas', bet daudzīnātā Eiropas Kopienas 'koordinācija' šoreiz, šķiet, aizgājusi atvaļinājumā.

Visbīstamāk problēmas sabiez bij. padomijas teritorijā, it īpaši Krievijā. Turienes Atomenerģijas ministrijas L. Petrovs: "Neesam nekādu problēmu manījuši. To Y2K lietu nokārtosim 2000. gadā." (!!) Tas - no Černobīlas auto-riem, laikam, rēķinot, ka līdzīga 'klūda' nevar atkārtoties 65 sochtechnikas reaktoros, no kuŗiem 29 atrodas Krievijā un 11 (Lietuvas Ignalīnu ieskaitot) ir tieši Černobīlas modelis... Turpretim Centrālās Telekomunikācijas komisijas prezidents A. Krupnovs: "Vairākos jomos esam kritiskā stāvoklī" - pirmā vietā minot aizsardzības sistēmas, kodolieroču kontroli. Pie pēdējās apstākļi tik nopietni, ka Krievija piekritusi steidzīgai NATO ('nekaunīgo kapitalistu') lietpratēju pārbaudei - un pieprasījusi vēl \$3B izdevumu segšanai. Než', kas būtu noticis 'aukstā kara' ietvaros?...

Mēs varētu bīkli atmetēt ar roku - *citu problēmas nav mūsu problēmas* - ja nebūtu iestājies 'tiklotās pasaules' + 'globālā tirgus laukuma' laikmets. Šaudelīgie biržas kāpieni-kritieni, piem., pierādījuši, ka finanču krīze attālā pasaules stūri tūlīt apdraud labklājību pašmājās. Saraustīta importētu izejvielu piegāde traucē ražošanu, ietekmē produktu cenas. Izslēgta telefona centrālā nobloķē pasūtījumus, kredītu, naudas pārvedumus un valūtas stabilitāti. Avioliņijas veido 'nedrošu lidlauku' sarakstus - tos izstripos no ceļojumu (reisu) tabulas; līdz ar to cietīs tūrisms, pasta, ātrā preču piegāde, utt.. Pesimisti pareģo, ka 'Y2K efekti' iedarbosies 'kumulatīvi' un gala rezultāts būs dziļa ekonomiska recesija, vēl nepiedzīvots krachis. Kā senā parunā, izkritušas nagliņas dēļ kumeļam ciņas laukā norauts pakavs, tāpēc nogāzies kumeļš, tam līdzī ķēniņš, tad zaudēta kauja, un līdz ar to visa kampaņa.

Jau notiek zināma 'norobežošanās', un ne tikai vienspret-otru ('ja nelabojies, ar tevi netirgojos') plāksnē. Minētā avioliņiju nelidošana uz 'šaubīgiem' gala punktiem, bet daudzas firmas ikdienas darījumiem meklē 'drošākus' partnerus, fabrikas laicīgi pērk izejvielas, utj.. Ja parakpājas ziņu avotos, skaidri redzama krājumu, aizdevumu, lielu projektu - kapitāla - 'bēgšana' no nestabiliem 'Y2K' rajo-

niem. Atjautīgākie fondi savus ieguldījumus 'izvelk' no firmām, rūpniecības sektoriem un valstīm, kur nenotiek Y2K pārbaudes un labojumi. Bieži vien tas nozīmē, ka tiem, kam visvairāk palīdzība nepieciešama - visgrūtāk to sameklēt.

Tātad: a) *Ziemeļamerikas 'smagi datorizētās' valstīs potenciāli var notikt lielākas 'Y2K' avārijas, bet tajās arī strādā visnopietnāk pie problēmu novēršanas*; b) *Latīņamerika nav glābjama*; c) *Eiropas un Āzijas Y2K 'gatavošanās' rit stipri nevienādi, trūkst koordinācijas un vietumis (Krievijā) stāvoklis ir bīstams*; d) *starptautiski savienojumi pārnesis nenokārtotu Y2K problēmu efektus arī tur, kur 'viss kārtībā'*; e) *ne vien sagaidāmas problēmas, bet laicīga (un nevienāda) 'gatavošanās' uz 1999. g. beigām nesīs pārsteigumus*; f) *paredzams jauns - un jauna veida - 'palīdzības akciju' vilnis*. Visiem eventuāli būs no grāvja jāizbrauc atpakaļ uz ceļa. Interesants tas, ka nav runa par 'progresu', bet vienkārši par 'iegūtā stabilizēšanu'. Un tas, ka konkurentiem, pat bijušiem ienaidniekiem, pie lāpīšanas darbiem jāstrādā roku rokā.

Turklāt, atjaunojas debates par 'technovides priekšrocībām'. Vadmotīvs: *ja 'neapdomāta' (kas tad to neapdomāja?) palāvība uz datoriem piespēlē tik nopietnas problēmas... varbūt drīzāk dzīvot 'primitīvākā' sabiedrībā?* Vismaz kādu laiciņu - aizbēgt uz pludmali, mežu, laukiem... un paslēpties? Pa to līniju ejot, viena 'milenāristu' daļa plāno 2000. g. sākumu pavadīt 'vienkāršāk' - tur, kur nav vajadzīgs masīvs transports, uz katra soļa neprasa kredītkarti, var iztikt bez elektrības, utt. Kalnos. Meksikā. Pat - Latvijā. Varbūt 'citur' nepiedzīvos tik lielu šoku - jo viss 'tradicionālais' darbosies Y2K netraucēts. 'Atpakaļpalikšanai' šoreiz var būt savas priekšrocības... un 'ekotūrisma' jauna nozīme.

Prese, stulbums, uzpūtīgi vientiesīši

Ja par kaut ko šobrīd - 1999. g. sākumā - jāuztraucas, tad par laiskumu, stulbumu un neatbildību, kas visur iekrāso preses un televīzijas Y2K mezglā 'apgaismošanu'. Ziņojumu nožēlojami zemas kvalitātei ir vairākas tematiskas izpausmes. Pirmā ir, t. s., *'duh' faktors*: kuriozi - tikai pēdējā laikā ziņu avotiem atausis, ka 'Y2K ir problēma'! Kur pirms tam 2-3 mierā aizlaistos gados palika analīze, bridinājumi? Kur situācijas izmeklēšana un publikas informēšana? Labi, 'techniskais' vienmēr grūti sagremoams... bet 'meklējiēt rakstos un sērijās' laikā, kad tiešām bija vajadzīga iestāžu un publikas mobilizācija - par 'Y2K' praktiski nav nekas nopietns atrodamas. Nogulēta izdevība. Izpalikusi reklamētā 'modrība'.

Nedaudz tālāk: *sensacionalismas*. Simpsona un Klintonas prāvu prastai barībai pieradināti, ziņu avoti ķērās ne jau pie Y2K paskaidrojumiem, bet pie 'iespējami sliktākā' iznākuma, spekulācijas.. Vārdu sakot: pieņemot, ka publika līdzīgi notrulināta - pie tās kairināšanas un iebaidīšanas. Tā bija (un ir) *vieglāk*. 'Interesantāks' būs gabals par milenāristu bunkuru būvēšanu. 'Saistošāks' - par apokalipses parēģojumiem. Jo kļiedzošāka bauma, jo labāk. Ko tur daudz par praktisko - kas īsti sagaidāms un kā puslīdz loģiski paglābties... pie tāda materiāla būtu jāpiestrādā. Spēlītē arī var manīt izlutinātās 'jupiju' paaudzes tieksmi tehnoloģiju (lai cik bez tās netiktu galā) parādīt no sliktākās puses... un Y2K, re, kalpos kā vienreizējs piemērs. No otras puses tomēr sāk iet runas par 'mēdiju nodevību' (kā satura, tā formas ziņā) un publikā izraisīto neuzticību, neapmierinātību - tādu lētu 'pakalpojumu' vidē. Varbūt labākā rokas grāmata par šo tematu (ziņu noslidēšanu 'infotainment' līmenī) ir *'Amusing Ourselves to Death'* (Neil Postman).

Tad: *'momenta eksperti'*. Cilvēki (slejšisti, reportieri, t. s., 'analisti'), kuŗiem flopija iebīdīšana datora mutē nepār-

traukti sagādā grūtības, pēkšņi uzstājas ar Y2K 'domām' un padomiem. Vesela no gaisa nokritusi ampelmaņu komanda! Viņi nav pūlējušies faktus noskaidrot, nav sekojuši darba grupu progresam (tāpat problēmām), neko isti nezina, neprot pat izmest sakarīgus jautājumus, min un grābstās... bet nefiltrētiem 'ziņojumiem' (kuņus firmās un valdības iestādēs bieži vien sastāda tādi paši analfabēti) piekabīnot savu pašcepto gudrību, re, nu mūs 'informēs'. Prātīp, nāc mājās! Iedomīgam *Microsoft* vadonim Bilam Geitam (Bill Gates) ļauj apgalvot: "Ar parastiem datoriem un programmām problēmu nebūs", bet *www.microsoft.com* Timekļa lapas apskatot, reportieris būtu uzzinājis, ka viena to daļa sīkumaini apraksta 'ielāpus' (patches), kas pieliekami *tās pašas firmas* operācijas sistēmām un citiem produktiem, lai lietas nenokļūtu! Protams, nedrukā (un nepārda) izpūsto kļūdu labojumus, kad ienāk aizrādījumi... un tā publikā kā sēnes pēc lietus sarodas 'paligidioti': vienu otru samistrojumu izlasījuši, pāris sēklas programmas noskatījušies - uzreiz 'zin galveno' un muld tālāk kaimiņiem.

Liela daļa 'Y2K ziņu' un prātojumu ir tīrais bleķis. Vai kūpoši *BS, bulla s-i*. Vesela Timekļa vieta (*www.Duh-2000.com*) 'iesvētīta' tieši Y2K stulbuma izvirdumu uzkrāšanai un katru mēnesi izstāda 'izcilāko' izlasi. Komplektā kā līdz šim 'absolūti stulbākā ziņojuma' autors godināts pazīstamais CBC TV tikla "National" komentātors Reks Murfijs (Rex Murphy). Viņa šedevru noskatījās miljoni...

Tāpēc: a) ja (raksta, raidītā) *gabālā uzkrītami parādās frazes 'es domāju', 'lietpratēji min', 'eksperti pareģo', 'no manas pieredzes', utml dz., to var mierīgi ignorēt; vispārīnājumi nevienam neder un katrs 'eksperts' lasa no savas ābece; b) ja pliki parādās frazes 'mēs strādājam', 'mēs ceram', 'mēs rēķinām', 'mēs solām', 'mēs plānojam', un tml dz., mīnētām firmām un iestādēm būs avārijas; Tās jāatzīmē un no tām jāizvairās; c) ja atkārtoti apgalvots 'būs', vai 'nebūs' - jāpasmejas; neviens isti nezina, kas būs, nebūs; tāpat 'ar varētu notikt' - viss, mīļie draugi, 'var notikt'; d) ja atkārtoti teikts 'mēs nezinaim' - 'duh': idiot, mēs jau zinājām, ka 'nezinaim'; to pašu kumosu nav jāgrema no jauna; e) var ticēt tikai konkrētām formulām, piem., 'pazīstam Y2K problēmu, pie tās strādājam jau 2 gadus, esam izdevuši \$ 50M, labojumus beigsim š. g. jūlijā, visas sistēmas savedis kārtībā līdz š. g. 1. septembrim un 2000. gadā ieiesim svilpot'. Un tad apgalvojums jāpārbauda.*

Y2K miglā jāmeklē drošas pieturas vietas, jāizvairās no ziņu avotu uzpūstās pānikas mentalitātes, jānoraida galējības. Atjautību pirmā vietā! No kurienes to ņemt? Ir jāinformējas un jāprasa. Darba vietā, veikalā, pie ārsta, bankā, telefona tīklā, tankstellē, valdības iestādē, apdrošināšanas birojā, lidlaukā, vietējā elektrības centrālē, pie policijas un politiķiem - visur, kur 'darišanas', pie visa tā, kam dāvāta uzticība - ir jāprasa: *Vai būsiet uz Y2K gatavi?* Un, ja atbildes neapmierina, ja manāma BS smaka, jāprasa atkal. Kur vajadzīgs, nekautrīgi jāpiesaka rūpes, neapmierinātība, jāuzrāda kļūdas, jāpiedraud ar 'aiziešanu'. *Jānoskaidro*. Kā pilsoņiem, strādniekiem un klientiem mums ir pilnas tiesības zināt - vai 2000. g. 1. janvārī varēs uz ierasto palauties, vai tas darbosies normāli. Rakstiet, zvaniet, e-pastojiet, faksējiet neatlaidīgi - *vai būsiet gatavi?* Neviens cits Jūsu vietā to nedarīs. Dariet to šodien, ne pēdējā mirklī. Nepieņemiet izvairīgas atbildes ('aplūkojam problēmu', 'mums ir plāns', 'mēs cenšamies'). Nē! Melns uz balta - kas būs? *Ko dariet?* Katra iebilde kāpina spiedienu 'labošanas' centienu pusē.

Rikojaties! Sliktākā gadījumā laicīga pašdarbība sausta dzīves ierastā kārtībā nedrošas vietas un vismaz palīdzēs aprēķināt, uz ko gatavoties, uz ko ne. "Es nezinaju" 2000. g. 1. janvārī būs nožēlojams (un varbūt sāpīgs)

konstatējums; tas lielu simpatiju neizpelnīs. Tāpat 'man neviens neteica' skan absurdi, jo teikts jau ir (pārāk) daudz.

Labā (un mierīgā) sākuma vieta ir Kanādas valdības uz, apm., 15 miljoniem mājuvietu izsūtītā *'Millennium Bug Home Check'* (MBHC) brošūra. Ja tā nav saņemta, zvaniet 1-800-270-8220 un pieprasiet kopiju. Papildus informācija izlikta Timekļa lapās (*strategic.ic.gc.ca/sos2000,ucv.*).

Bisties pacietīga cilvēka dusmas!

-John Dryden (Absalom and Achitophel), 1681

Un ko mēs paši?

Labi. Normāls cilvēks netaisās bēgt, negrib slēpties, bet viņam arī jāieņem kaut kādas 'Y2K gatavības' pozīcijas... gadījumā. Apskatisim galvenos sektorus - izmantojot pieejamo informāciju - un dosim pāris ieteikumus. Aptuveni pa jomiem tā:

1) Finances

a) *Bankas* saka: būs gatavas (Y2K aptīrīšanas darbos Kanādā vien izdos \$ 1B). Makā kredītkartes ar '00' iztecēšanas datumu liecina - kaut kas ir darīts. Bet uz bankām var palauties tikpat droši, kā... nu, katram savs stāsts. Pāris pēdējos gados tām prioritāte bijusi vadoņu miljonu dolāru algas, ne klientu pakalpojumi. Banku slepenības tradīcija nemudina uzticību un klist baumas, ka tās taisās (pielaižot vienu otru krīzi) parādīt, re - bija 'kļūda' noraidīt savstarpējas apvienošanas projektus. Tātad - var aizrities centrāles, kuņās stāv kontu informācija; var iestrēgt naudas izdošanas automāti. *Darāmais*: i) vēlākais decembrī jāpieprasa izdrukāta kontu - krājumu, aizdevumu, kredītkaršu - bilance un vienu mēnesi (pāri 2TG sliekšnim) rūpīgi jāseko visiem darījumiem tā, lai 'nepierakstās pārsteigumi' - it īpaši procenti; ii) pārmijas posmā jāpārtrauc automātu un kredītkaršu lietošana; iii) decembrī jāizņem papīra nauda viena mēneša iztikai (Kanādas un ASV valdības jau paziņojušas: ap to laiku drukās un laidīs apgrozībā papildus naudas zīmes, resp., paredz tām 'pieprasījumu'). Turklāt: iv) derētu atlikt ('pieturēt') valūtas izmaiņu, iemaksas, atmaksas un rēķinu kārtošānu līdz bridim, kad bankas ziņo - 'viss tiešām kārtībā'; v) ar dubultotu uzmanību tāpat jānodrošina ieguldījumi ārzemēs; 'bistamos' rājonos tie jālikvidē.

b) *Kreditsabiedrības* līdz šim klusējušas. Lielas var sagaidīt problēmas, kas tipiskas bankām. Mazām var aizķerties parasto (pašuzstādītu) datoru un programmu operācija (skat. 10.). *Darāmais*: tas pats, kā 1) a) i-v.

c) jānodrošina, ka darbosies *automātiskā* (elektroniskā) algu, pensiju, prēmiju un citu *naudu izmaksa* (no darba vietām, valdības, ieguldījumu firmām) un tekošā ko-resp. summu *ieskaitīšana* banku kontos. Kanādas valdība saka, ka 'ar čeku drukāšanu viss kārtībā', bet neko par 'datornaudu'. Turklāt jāievēro, ka tās otra puse ienākumu nodokļus (IN) arvien nespēj pieņemt 'pa drāti' un neatbild uz jautājumiem par 'kontu un uzkrātās informācijas integritāti'. *Darāmais*: i) visām izmaksas vietām (valdības un privātām) jāprasa garantija - ka pārnesumi nepārtrūks; ii) tām pašām vietām jāprasa - vai viņu Y2K labojumi saskaņoti ar saņemšanas vietas (parasti: bankas) labojumiem; iii) 2000. g. janvārī rūpīgi jāizseko visiem normāliem 'piesummiem', turot priekšā 1999. g. paraugus; iv) līdzīgu uzmanību jāpievērš automātiskām *izmaksām*, ja tādas no kontiem paredzētas; v) 2000. g. janvārī darba vietā jāpārbauda - vai viss kārtībā ar IN atvilkumiem (resp., vai nav 'pazudis' 1999. g. atvilktais); vi) līdz 2000. g. IN norēķina (ne vien papīru iesniegšanas, bet valdības atbildes) dienai jāpatur dokumenti un pasākpi; vii) tāpat dubultotu uzmanību jāpievērš naudām, kas gaidāmas no ārzemēm. *Saskaņošana* būs katra indivīda rokās.

d) Visas lielās *biržas* teikušas, ka 'akciju pirkšana-pārdošana iet uz priekšu netraucēti'. Redzēsim pirmdien, 3. janvārī! Toties, tāda 'vienota balss' nav inanīta no ieguldījumu birojiem (brokers) un Timekļa 'bodēm' (on-line investment services). *Darāmais*: i) jāpatur pie rokas 1999. g. noslēguma 'akciju pozīcija' (ja tādu 'inventūru' automātiski neizsniedz, to jāpieprasa); ii) ZTG posmā derētu atturēties no lielas akciju pirkšanas-pārdošanas, it īpaši ja kombinācijās iesaistītas aizjūras biržas/firmas; iii) laicīgi jāprasa šķīrotājam (brāķerim) - vai kontu informācija un savienojumi ar biržām būs kārtībā; iv) tāpat jāprasa (galvenais, sakarā ar akciju fondiem) - kāda uz š. g. beigām būs *ieguldījumu stratēģija*, resp., neparedzamu notikumu, kas liguma 'sīkā drukā' nolikts pie 'izņēmumiem', t. i., *ne-segtā*. Vienalga, vai 1. janvārī saskrienas divas lidmašīnas, 3. janvārī birojā 'ekrāni tukši', arī ja kaut kas mājās samaitājas elektrības trūkuma dēļ - *nevar automatiski pieņemt, ka 'apdrošināšana atlidzinās'*. *Darāmais*: i) līgumus jāpārbauda, apdrošināšanas firmai tieši prasot - kas sakarā ar Y2K segts, kas ne? Lai nav nepatīkami pārsteigumi! Ar katru dienu, piem., veidojas gaŗāks to uzņēmumu saraksts, kam apdrofirmas pieteikušas, ka nesegs ar Y2K klizmām saistītus 'biznes zaudējumus' (jo nevarēs skaidri nospraust 'kas vainīgs'); šur tur tādus līgumus pavisam anulē. Viens otrs, par Y2K līdz šim nebēdājis, rēķinot, ka 'apdrošināšana samaksās eventuālus labojumus'... pēkšņi spiests iestāties uztraukto pulkā. Paralleli notiek (diezgan klusas) līgumu maiņas sakarā ar Y2K izraisīto 'stresu', virsstundu slodzi, pat 'counseling' un konsultantu pakalpojumiem, utt.. Tāpēc ii) jāpārbauda arī darba vietas veselības apdrošināšanas noteikumi. Un iii) ceļošanas 'nejauso traucējumu'.

2) elektromechaniskais

MBHC brošūra skaidri saka, ka Y2K neskaras parastās mājas iekārtas (virtuves krāsnis, leduskapjus, utt.), lai arī tām būtu 'laika kontroles'. *Izņēmumi*: ar datumu 'programmējami' termostati, foto/video aparāti, pulksteņi, tāpat video ierakstes iekārtas, drošības (security) sistēmas. *Darāmais*: i) pie ražotāja-pārdevēja-ierīkotāja jānoskaidro modeļa problēmas, iespējamie labojumi [*piezīme*: jaunām ierīcēm biežāk uzliek 'Y2K ready' līpekļus un vairāki likumprojekti liek ražotājam skaidri atbildēt - ir, vai nav; toties tāda 'ziņa' nav obligāta, it īpaši ārzemēs pirtām mantām un 'caveat emptor' (*pērcēj, uzmanies*) paliek spēkā]; 11) 1. janvārī rādītājos, dabīgi, jāuzstāda pareizais laiks (varbūt vēlreiz 29. februārī); iii) sarežģītāku (piem., security) sistēmu 'pārlikšanu' jāuztic lietpratējiem; iv) kopmītņēs, apartamentu blokos, biroju namos, utt. jānoskaidro - vai pareizi darbosies dzesināšana, celtņi (lifti) ieejas kontrole, utt.; v) event. būs jāpārliet pulksteņi faksa ierīcēm un telefona atbildpiem, kuŗi darbosies, bet var rādīt, pieņemt nepareizo datumu, laiku. Jā, tas 1900. g. 3. janvārī izsūtītais fakss beidzot ieradies...

Elektrība

Bez tās viss pārtrūkst, apstājas, izdziest. Kontinenta ziemeļaustrumos labi atceramies pagājušā gada lipīgo ledus vētru un stundu, vai pat dienu un nedēļu tumsā un aukstumā. Nepatīkama epizode. Vai kaut kas līdzīgs var notikt uz ZTG sliekšņa? Kuriozs tas, ka MHBC brošūra elektrību nemaz nepiemin - varbūt tamdēļ, ka strāvas piegāde Kanādā ir provinču 'kompetence'.

ASV-tīs elektrību ražo, apm., 6000 spēkstacijas, iznēsā augstsprieguma līnijas, apm. 500,000 jūdžu kopgarumā un tālāk izdala 112,000 rajonu centrālās. Ja piekabina Kana-das inventāru, skaitļiem klāt nāktu vēl, aptuveni, 10%. 20-25% elektrības ražo reaktori. Viss kopā savienots milzu tīklā (power grid), kuŗā puslīdz autonomi darbojas rajona

tīkli (local grids). Kas tādām komplektām sakarā ar Y2K varētu nojukt?

Visstabilākais ir ražošanas sektors. Īpaša ievēriba pie-griezta atomreaktoru nodrošināšanai. Ūdens nepārtraukti griezis turbīnes. Varētu aizķerties (eļļas, ogļu, gāzes) de-dzināšanas stacijas - ja tām streiko automatizētas sistē-mas... un ja nepienāk izejvielas. Lietpratēju analīze aizrā-da, ka vājākais punkts būs 'pārslēgšanas vietas', resp., sis-tēmas, kas no vienas centrālās programmētas (laika ziņā, 'uz pieprasījumu') padot strāvu tālāk. Visam tīklam jādar-bojas bez pārtraukumiem - tāpēc grūti uziet problēmas un labojumus nevar 'izmēģināt'.

Ontario un citas 'Hydro' iestādes privāti (bet ne pub-liski, minēto apdrošināšanas apsvērumu dēļ) sola, ka viss būs kārtībā. Tomēr... jāpieņem, ka var notikt minimāli traucējumi. *Darāmais*: i) it kā uz jaunu 'ledus vētru' gata-vojoties, mājās mazliet jāuzkrāj sveces, baterijas, malka u. c. 'dedzināmais'; ii) vecgada vakarā jāizslēdz datorus, fak-sa ierīces utt., lai tās pasargātu no mirkļa elektrības 'sitie-niem' (spikes, surges). Normālu piesardzību un - viss.

3a) Benzīns, gāze

Benzīnu ražo rafinērijās, kas stipri automatizētas, un izdala tankstellēs, kuŗas bez elektrības 'pumpēt' nevar. Daudzas rafinēriju sistēmas ir 'embedded', resp., grūti pieejami procesu mikročipi, un 'eļļas sektors' nav pilnīgu Y2K gatavību solījis. Ja sāk klibot benzīna/dedzināmās eļ-ļas piegāde, eventuāli piedzīvosim augstākas cenas. Noņē-mējam liela teikšana te nav. *Darāmais*: i) decembra pēdē-jās dienās jāuzpilda visas automašīnu bākas; ii) tāpat ar apkures eļļas tankiem; iii) jāprasa piegādātājiem un it īpa-ši firmām, kas izdala benzīna kredītkartes - vai būsiet ga-tavi; un, ja ne pavisam, kad paredziet problēmas un kādas tās būs?

'Dabīgās' (natural) gāzes rafinērijas var skart līdzīgas automātisku procesu problēmas, tāpat izdales tīklus. CGA (Canadian Gas Association) 'graujošas problēmas' nepa-redz. Tomēr gāzes piegāde mājām ir 'slēgta sistēma', resp., to atvietot (un pārbaudīt) nav iespējams. *Darāmais*: iv) jāprasa vietējai gāzes firmai - vai būsiet gatavi? Citādi tas pats kā 3) i).

Un v) jānoskaidro apdrošināšanas noteikumi sakarā ar bojājumiem/zaudējumiem, kas var izcelties 'enerģijas traucējumu dēļ'.

4) Transports

Varbūt pareizi tūlīt 1. janvārī nedarbosies rezervāci-jas, bet *autobusi* ies. Canadian National (CN) un *Via dzelz-ceļu sistēma* paredzēja pilnu Y2K gatavību jau š. g. sāku-mā - palikuši vēl aptīrīšanas darbi pie rezervācijas sistē-mām un signalizācijas (Nav gan precīzu ziņu par ASV 'Amtrak' dzelzceļu tīklu). Tātad, publiskā 'zemes' tālsa-tiksme jaunā gadā būs puslīdz droša (iekavās liekot iespē-jamus elektrības piegādes traucējumus). Lokālā - tramva-ji, trolejbusi, metro - kā kuŗā vietā. *Noskaidrojiet!*

Automašīnu ražotāji - MBHC brošūrā, Timekli - apgal-vo, ka parastiem produktiem problēmu nebūs. Izņēmums: 'supergudras' mašīnas, kuŗām var aizķerties navigācijas un diagnozes sistēmas. *Noskaidrojiet!*

Vislielāko 'uzmanību' pelnījušas *aviolīnijas un lidlau-ki*.

Galvenās ASV firmas (kopā ar lidmašīnu ražotājiem) jau izdevušas \$ 1,6B un sola gatavību. Tāpat ATAC (Air Transport Association of Canada), Air Canada un Cana-dian Airlines. Tāpat Eiropas 'starptautiskās' līnijas - bet *ne* Āzijas, Afrikas, Dienvidamerikas un bijušās padomijas. 'Taksišu' (commuter) līnijas palaujas uz sabiedrotu 'lielo' palīdzību, un viņu gatavība būs stipri dažāda. NavCanada 'gaisa šosejas' navigācijas sistēmas ir gatavas un darbi rit uz priekšu, lai nodrošinātu savienojumus ar 'partneriem'

ASV, Anglijā, Īslandē un Portugālē. Vairākā pakalpojumu aviolīnijām būs (ar ceļojumu aģentūrām) satīklotās rezervācijas sistēmas. Tāpat ar Timekli pieprasītām rezervācijām.

Toties, lidlauku (ne)gatavība izraisījusi nopietnas rūpes. ASV FAA savas kontroles jomā sola pilnu gatavību š. g. 1. septembrī, bet vairāku 'privatizētu' (un mazāku, rajona) lidlauku sistēmu aptirīšanas darbi kļībo. Kanadā - apmēram, tas pats. Eksotiskākos rajonos - Afrikā, Āzijā, bijušajā padomijā - stāvoklis bistams. IATA (International Air Transport Associatio) izsludinājusi pakāpeniskas vērtējumu tabulas sastādīšanu (kurā Tier 1=lidlauks gatavs, 2=labo problēmas, var būt gatavs, bet 3=atpakaļ palicis, nebūs gatavs)... *bet tas nav publikai pieejams* (IATA sola paziņot rezultātus tikai š. g. jūlijā). Mērķis: būs 'Y2K nedrošu lidlauku' saraksts, un uz/no tādiem IATA aviolīnijas atteiksies lidot. Varbūt Rīgā paredzētās lielās vecgada balles ārzemju dalībniekiem derētu laicīgi padomāt - kā un ar ko 'tiksim ārā'...

Darāmais: i) rezervāciju sistēmas var (aģentūrās, pie aviolīnijām, Timekli) pārbaudīt tūlīt - resp., pārliecināties, vai tās braucieniem un lidojumiem jaunā gadā izdod 'pareizas' biļetes; ii) jāprasa izvēlētai aviolīnijai - vai 1. janvārī strādāsiet normāli un, ja ne, kurus gala punktus neapkalposiet? iii) kategoriski jāizvairās no 'trešās pasaules' aviolīnijām un lidlaukiem - sekojot IATA norādījumiem; iv) 1.-5. janvāra posmā uz/no 'šaubīgām' vietām nav jālido.

5) telefoni

MBHC brošūra nemin Y2K traucējumus telefona sistēmās. Toties, parlamenta komitejai, kas apskata Y2K problēmas, telekomunikācijas joms apsolījis 100% gatavību š. g. septembrī. Tāpat ASV valdībai turienes lielie telefona tīkli. Tāpat gandrīz visi tālsatiksmes 'nesēji' (satelītu, zemjūras kabeļu firmas). Tātad, beidzot būtu viena 'priecīga bilde'...

Ne tik ātri! Lai cik te (Ziemeļamerikā) viss būs kārtībā, 'otrs gals' daudzās vietās nav drošs. Tur, kur nav sistēmātiski uzlabotas centrāles - atkal Afrikā, Āzijā, bijušajā padomijā un vietumis arī Eiropā - veseli (rajona, valsts) tīkli var 'atteikt kontaktus no ārpuses'. Un tepat uz vietas daudz nerunā par 'pakalpojumu pārbaudi'. Resp., 'tikls darbojas' (var zvanīt, atbildēt), bet kas ar visu tīklam pievienoto - piem., kredīta un finanču darījumiem, kuri iet cauri modemām? Ar Timekļa savienojumiem un e-pastu?

Darāmais: i) jāprasa kā vietējai, tā tālsatiksmes pakalpojumu firmai - vai būsiet gatavi? ii) tāpat 'pievienotājiem' (piem., Timekļa pasniedzējiem) - un vai labojumi saskaņoti ar telefona tīklu? iii) jāparedz vismaz minimāli traucējumi savienojumos ar 'nedrošām' vietām, jāizvairās no 'tāliem darījumiem' pārejas posmā (sk. arī 1) finances!); janvāra sākumā jāpārbauda visi parastie savienojumi un pakalpojumi.

6. Pārtika, ūdens

Gandrīz nekur nav dzirdētas nopietnas rūpes par tekošu pārtikas piegādi! Tomēr lauksaimniecībā un produktu pārstrādātājiem būs 'embedded system' problēmas, tāpat šur tur transportam, kas var izraisīt neparedzamus deficitus atsevišķās kategorijās. Kanadas ģenerālrevīdents (Auditor-General) vairākkārt brīdinājis, ka Lauksaimniecības inspekcijas nodaļas datori nebūs 'Y2K gatavi' - un tas var (ZTG janvārī) nozīmēt, ka izpaliks uz robežas importētu augļu/dārzenņu kontrole, tāpat lopgāļas, vistu un olu tuvāk pie mājām. Savukārt, tirgū varētu ienākt 'nedroši pārtikas produkti' - vai arī tos aizturēs pavisam. Tādus efektus nemanisim 1. janvārī, bet vēlāk, kad iztecēs veikalu inventārs. Tiešākais traucējums varētu būt turpat, ja pārtrūkst elektrība.

Darāmais: i) jāprasa pārtikas veikaliem - vai būs gatavi, kādas Y2K problēmas paredzētas un kā tās novērsis

(piem., vai iedarbinās t. s. 'stockfiling' plānus); ii) jāprasa ģenerālrevīdentam, kā arī parlamenta deputātiem steidzīgu inspekcijas datoru labošanas iekustināšanu; iii) 1. janvārī - atkal ledus vētras modelis - jāiepērk 'aukstais ēdiens', bet nedaudz vēlāk jādomā par lielāku rezervi gadījumā, ja inspekcijas mehānismi turpina klibot.

Ūdens piegādes (un izlietotā aizvākšanas) jomā parādās uzskatu konflikts. Parlamenta komitejai CWWA (Canadian Water un Wastewater Association) teikusi, ka pilsetu un rajonu sistēmas būs gatavas. Turklāt personāls kompetents pārslēgties uz 'tiešu sistēmu vadību'. Policijas šefu (Association of Police Chiefs) biedriba izteikusi raizes - ka nebūs un nav. Kuriozi, ka policija... *Darāmais:* mierīga prāta dēļ, uz gada maiņu jāiegādā neliela dzeramā/novadāmā ūdens rezerve.

7. Veselības pakalpojumi

Problēmas! Ārstu un slimnīcu (tāpat rajona/provinces kopējām) 'inventāra' (klientu, zāļu izrakstes u. c.) datu bāzes sistēmām paredzamas tās pašas klizmas, kā citiem datoriem (sk. 10.!). Nopietnākas būs tās, kurās izriet no 'embedded' mikročipiem diagnozes (piem., MRI) ierīcēs, 'uzskates' (monitoring) sistēmās, 'mākslīgās nierēs, plaušās', utt.. Čipi var vienkārši 'atteikties' (ja, piem., nav tipiskā 90 dienu posmā pārbaudīti; 1900. g. 1. janvārī viena daļa 'atskārs', ka nav... nekad) - un tūlīt apdraudēta pacienta veselība. Čipu modernas slimnīcas rīkos ir tik daudz, ka reizēm labojumi nav praktiski - viena Toronto slimnīca, piem., pieprasījusi \$ 60M 'visas elektronikas' izmaiņai. Galvenā Otavas slimnīca rēķina \$ 41M labojumiem. Pēdējā laikā veselības pakalpojumu budžetu apcirpšana stāvokli padarījusi bistamu un pēkšņi naudas ieguldījumi to neizlabos: sistēmu 'aptirīšana' prasa laiku un pacietību. Protams... kā kurā vietā. Ir jāsaka, ka veselības pakalpojumu 'infrastruktūra' ir iedragāta un kļiedzošs ir klusums (tāpat: izvairība), kad atbildīgiem prasa - būs kārtībā, vai nebūs?

Darāmais: i) jāprasa 'parastam' ārstam, klinikai, slimnīcai, veco ļaužu namam - vai būsiet gatavi, kādas problēmas paredzamas, vai uz jūsu pakalpojumiem varam droši paļauties? ii) ar precīzākiem jautājumiem jānodrošina labklājību tiem, kas jau slimnīcās ucv ievietoti; iii) pašiem jācenšas kādu laiku ZTG sākumā nopietni neslimot! iv) jāpārbauda, vai pakalpojumi, kas bazēti uz (publiskām, privātām) veselības apdrošināšanas 'kreditkartēm' klientu pazīs jaunā gadā - laicīgi tiem vaicājot par Y2K gatavību; v) tas pats ar aptiekām un zāļu izsniegšanu; vi) regulāras izrakstes (prescriptions) jānokārto tā (varbūt lielākos kvantumos, ar autoatkārtojumiem), ka pēkšņi jaunā gadā 'neizkūp'. Turklāt, viii) jānoskaidro veselības apdrošināšanas noteikumus gadījumā, ja iznāk 'Y2K sarežģījumi'. Veselība - dārgākais un svarīgākais, kas mums dots - prasa absolūti nopietnāko uzmanību sakarā ar iespējamām Y2K problēmām.

8) Papīri, atļaujas

Kabatā un aktos glabājas visādi papīri, atļaujas un līgumi - pilsonības/pases, braukšanas, ieroču, īpašuma, īres, tirgošanas, ceļošanas, pensijas, ieguldījumu, kreditkaršu, utt.. Par tiem daudz ikdienā nedomājam. Bet tie visi 'otrā galā' kaut kur stāv datu bazē, varbūt savienotās kartotekās... un visu to 'esamības valstību' apdraud Y2K velniņš. *Darāmais:* i) jāveic tādu dokumentu inventārs, tos jāsavāc vienā vietā, jāprasa izdevējiem - vai esiet gatavi; ii) un tad jaunā gadā 'eksistenci' jāpārbauda. Lai neiznāktu nepatīkami pārsteigumi!

9. Kārtība

Tipisks 'milenāristu' scenārijs paredz, ka jaungada sākumā - izejot no klizmām un dažādiem trūkumiem, publiskas nedrošības, dusmām, utt. - nojuks arī civilizēts kārti-

bas režims. Priekšpilsētās klejos laupītāju bandas. Dedzina veikalus. Un tā joprojām. Tāds iznākums ir, apmēram, tik pat droši garantēts, kā Krievijā - ista demokrātija. Tomēr jāzin, ka policijas un armijas vienības veido 'ārkārtas' plānus... gadījumā, ja idioti paši sāk ticēt savai propagandai. Un arī tādām reizēm, kad tie, kas nav nekādā veidā normāli gatavojušies, mēģina sev 'izlauzt' iztiku (un vēl šo to). *Darāmais*: i) jāietur bez pānikas miers un loģisks saprāts; ii) jāuzmana dzīves vieta, varbūt arī kooperatīvā veidā kaimiņā un apkaimes; iii) jāziņo iestādēm (būs speciāli telefona numuri) katrs 'šaubīgais gadījums'. Y2K aizsegā sarīkotus hulīganisma, vandalisma burbulišus jānospiež ātri un bez žēlastības.

10) Mājas un biroja datori, sistēmas

Problēmas! MBHC brošūra diezgan sīki un loģiski tās apgaismo, izklāsta kā darāmo, tā nedarāmo, tāpat žurnāli, avīzes, Timekļa lapas - to visu te neatkārtosim. Noskaidrojiet! *Katrs lietotājs* (mājās un/vai darba vietā) ir atbildīgs par savas operācijas sistēmas, programmas un datu pārbaudīšanu/aptīrīšanu - ievērojot vispārējus MBDC un specifiskus ražotāju ieteikumus. Jauni un precīzāki iznāk katru dienu. Jā, visām Microsoft operācijas sistēmām (MS-DOS, Windows 3.x, Windows 95, Windows 98) ir Y2K 'caurumi'. Tikai Apple Makintošiem nav, un nebūs kas līdzīgs līdz 2020. gadam. Tomēr arī Makintošu īpašniekiem jāpārbauda un jāaptīra programmas (piem., Microsoft 'Excel', datu bāzes), kuŗas varbūt izmantojušas divu reģistru datuma ieraksti. Šai jomā neder kategoriski 'dari tā' padomi, jo katra sistēma ir atšķirīga, katrai programmai savi knifi. Ja kas būs drošs ar Y2K un datoriem - tad atjaunota un intensīvāka iepazīšanās ar 'palīgu', kuŗu varbūt pārāk ilgi esam nevērigi izmantojuši...

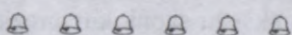
Tātad, kopsummā, ko varam secināt?

Kaut kas 'būs'. Visur Y2K velniņu laicīgi neatklās un neizredīs - it īpaši ārzemēs. Ne vienmēr labojumus veiks noteiktā laikā. Šeit kļibos viens otrs pakalpojums, aizķersies vienas otras mantas piegāde. Bet ir jāievēro tas milzu sagatavošanās darbs, kas ASV un Kanādā jau paveikts un arvien iet uz priekšu. Jāievēro kāpinātā modribas stāja, jauna veida uzņēmumu, valdības un sabiedrības mobilizācija, problēmas iedarbības momentam tuvojas. Tas nav splāviens vējā. Galu galā, pateicoties nepārtrauktām 'labojāties!' prasībām, uzmanībai, elementāriem piesardzības soļiem - iznāks drīzāk pārejošas galvas sāpes, nevis preses un milenāristu uzpūtais BS 'chaoss'.

Pasaule nebeigsies nākamā gada 1. janvārī - un vecgada vakaru svinot šeit, vai Rīgā, pacelsim glāzes apmierinātībā, ka esam darijuši visu iespējamo... un iesim paskatīties vienreizēju uguņošanu! □

1999. gada februārī

Juris Mazutis

ATKAL PAR CITTAUTIEŠIEM LATVIJĀ

Kā pašu pirmo jautājumu tematā jāsaka paldies latviešu tautas pieaugušajam politiskajam briedumam, kas, par spīti iebaidīšanas taktikai, tomēr spēja noraidīt Saeimas pieņemto pilsonības likumu grozišanu. Pilnīgi bail domāt, kur pašlaik atrastos Latvija, ja mēs būtu balsojuši par šo likumu grozišanu. Ko par mums domātu Eiropa, ko Amerika, un pat ko domātu Krievija, kam jau nu gan mēs vispār pa prātam nevaram neko izdarīt.

Ja cilvēks aziet uz Imigrācijas un naturalizācijas dienestu, tur var saņemt statistiku par cittautiešiem. Jāpiebilst, ka statistiskie pētījumi Latvijā ir visai augstu attīstīti.

Un, proti, 1998. g. 8. janvāra pētījums rāda šādu ainu:

Tautība	LR pilsoņi bij.	PSRS pils.	Ārvalstu pils.	Kopā
Latvieši	1 381 674	8 534	557	1 390 767
Krievi	289 432	429 272	10 291	728 995
Baltkrievi	21 133	79 783	1 023	101 939
Poļi	39 205	22 083	447	61 735
Lietuvieši	13 518	20 008	965	34 491
Ukraiņi	4 876	59 763	1 788	66 427
Kopā	1 770 365	646 723	17 391	2 434 469

Te tūlīt jāpiebilst, ka šejienes latvieši baltkrievis un ukraiņus, bet ne poļus, skaita pie krieviem.

Pilsonības likums paredz, ka poļiem piešķirs Latvijas pilsonību; atcels pilsonības "logus", kas pierādījušies nevajadzīgi un piešķirs - pēc vecāku pieprasījuma - Latvijas pilsonību viņu LR laikā dzimušajiem bērniem.

Ari Eiropas savienība atzina, ka pilsonības pretendentiem jābūt kaut kādai jēgai par latviešu valodu, LR himnu, Latvijas vēstures pamatjautājumiem un Satversmes sadaļu par "Cilvēka un pilsoņa tiesībām un pienākumiem". Kā zināms, līdz šim tikai 7 % to, kam bija tiesības naturalizēties, to arī veica.

Kāds draugs, kas tagad dzīvo Latvijā, prasījis meitenei, kas krieviski iepirkusies veikā vai viņa latviski nemaz neprotot. Neprotot, bet angļiski gan. Angļiski runājot, abi noskaidrojuši, ka meitene Latvijā neparedz uzturēties un tāpēc neredzot jēgu šo valodu mācīties. Tas, ka krievi veikalos bez kavēšanās runā krieviski, ir ik dienas novērojams faktors.

Nav šaubu, ka tad, kad Latviju uzņems ES, diezgan daudzi no mūsu "ciemiņiem" dosies uz rietumiem.

Tagad - pēc jau pieminētā referenda (starp citu *pirmā* Latvijas vēsturē) - stāvoklis ir mainījies. Nu nāk māmiņas prasīt pilsonību saviem bērniem (kas ir spēkā no 1. janvāra) un sešķāršojušies pilsonības pretendenti, pie kam viņu starpā ir daudz tādu, kas to agrāk "logu" sistēmas dēļ nedrīkstēja darīt. Šī dienesta vadītāja Eiženija Aldermane domā, ka puse no tiem, kam nav Latvijas pilsonības, to pieprasis. Tramīgākiem ārzemju tautiešiem iesaku apskatīties, kas notiks, ja puse krievu, baltkrievu un ukraiņu naturalizēsies. - Nekas. Viņi mūsu skaitam nespēj tikt pat tuvumā, īpaši ja ievēro, ka šo tautību dzimstība Latvijā ir krietni zemāka zem latviešu dzimstības.

1997. gadā 720 latviešu tautības cilvēki ir imigrējuši, to starpā 594 no Krievijas, kur, kā zināms, dzīvo ļoti liels latviešu un puslatviešu skaits, 57 no ASV, 31 no Ukrainas un 28 no Vācijas. Šai pašā laikā posmā emigrējuši 588, no tiem 248 uz Krieviju, 66 uz ASV, 19 uz Ukrainu un 86 uz Vāciju.

Ar imigrantiem notiek daudz kurioza. Latvija, bez šaubām, ir birokrātiska zeme, kā Rietumu valstis, no kurienes nākam. Toties man, ļoti daudz dažādās vajadzībās staigājot pa pašvaldību un uzņēmumu birojiem jāliecina, ka esmu allaž pieņemts laipni un manas vajadzības nokārtotas zibens ātrumā. Vairai Paeglei, kas nekad nebija gājuši latviešu skolās, bija jānoliek latviešu valodas eksāmens, lai iņemtu savu vienu 7. Saeimā. Kamēr no Rietumiem ierodas visumā augsti izglītoti ļaudis, ar labām latviešu valodas zināšanām, no austrumiem nāk cilvēki, kam izglītība ir zema, nav darbam vajadzīgās prasmes un turklāt nav arī latviešu valodas, bez kuŗas Latvijā arvien grūtāk dabūt darbu. Atskaitot, ja gadās tira krievu firma, kā tā Valkā, kur priekšnieks, zelta zobus zibinādam, bija valodas inspektorei sacījis: "Balodit, mēs te tīri krievi, kam mums vajadzīgs zināt latviski?..." □

Laimonis Streips, Rīgā

tos memoriālu aprakstos, lai gan Brāļu kapi ar savu vienreizību, stilu un simboliku ir pasaules ievēribu cienīgi. Patreiz tas atkal labi iepazīts Latvijā un trimdas latviešos, kā viens no ievērojamākiem pieminekļiem Latvijā. Tā celšana un izveidošana vilkusies 21 gadus, no 1915. - 1936. g. Lielu darbu tā celšanā pielikuši skulptors Kārlis Zāle un arhitekti Andrejs Zeidaks, Aleksandrs Birznieks, akadēmiķis Pēteris Feders. Raksts papildināts ar Brāļu kapu plānu un 2 fotogrāfijām.

TLB goda biedre un dārzu arhitekte B. Tiltiņa savā rakstā **Aspazija sava laika lielākā dzejniece** apraksta Aspazijas dzīvi trimdā un atkal pēc atgriešanās Rīgā. Nenoliedzami, ka Aspazija pieskaitāma pie vienām no Latvijas lielajām dzejniecēm, ko liecina pie raksta pievienotie viņas jaukākie dzejoļi, it sevišķi Dzimtene ar pazemīgām beigu rindām: "Es tev pie kājām raudot nosligtu, ak kaut tu mani vēlreiz uzņemtu!" (162. lpp.).

TLB mūža biedrs Frīdrihs Linde savā rakstā **Gara milzeņa traģēdija** iztīrā dzejnieka Eduarda Veidenbauma dzīvi, dzejas un rakstus un neatrod atbildi tam, kā tik augsti intelektuāls cilvēks, kas mīlēja dabu un dabas zīnības novērsās no sava radītāja un to nesaskatīja un neatrada dabā, kur katra ligojoša vārpa, katrs dziedošais putniņš, katrs ziedošais zieds izpauž radītāja mērķtiecību cilvēka labklājībai un dzīves skaistumam. Ja kāds Dievu nesaredz dabas radībās un dabā, tad tas arī to neatradis nevienā grāmatā. Rakstā citēti E. Veidenbauma dailie un nopietnie dzejoļi, un autors rakstu nobeidz ar teikumu: Bez ticības un Dieva cilvēks ir kā no ceļa nomaldījies gājējs. Dievs cilvēkam ir vajadzīgs, tas kā katrai puķei gaisma (201. lpp.).

Māc. Arvēds Celms savā referātā **Aleksandra Grīna pagātnes tulkojumā** pamatīgi iztīrā rakstnieka A. Grīna dzīves laikā notikušos vēsturiskos notikumus, kas bagātinājuši rakstnieka dzīvi un darbus. Vēsture ir tuvu teoloģijai. Tā deva referentam plašus kuģošanas ūdeņus rakstnieka A. Grīna dzīves apraksta iztīrāšanai. Tajā pat pieminēti sēļi, jo Grīna mātes māte bijusi rados ar tiem. Citēti latviešu autoratīvo rakstnieku teiktie vārdi: mēs būsim lieli tik, cik liela mūsu griba (128. lpp.). Teikts, ka mūsu tauta noturējusies preti tām, kā āra bērzs turas pret visiem vējiem. Cik daudz svešu varu nav savā laikā mēģinājušas ieperināties mūsu zemē, noenkuroties te ar savām pilīm, saviem kakla kungiem un saviem visu krāsu karogiem. Vēstures vējš tos kungus un viņu karogus allaž ir aizpūtis (Rakstītājs nespēj atturēties no jautājuma, bet kā ir ar to vēju tagad un latviešu zemes 700,000 kolonistiem?. Konstruktors žņaudz latviešu tautai elpu.

Paidagoge Kornelija Zariņa savā rakstā **Etniskuma saglabāšana daudz kultūru sabiedrībā** apbrīnojami skaidrā valodā pastāsta par to, kādās briesmās nonāk mazākas tautas, kad, atšķirtas no savas pamattautas, dzīvo svešās zemēs svešu tautu vidienē. Pirmā etniskā imigrantu grupa ir tā, kas kultūrāli visciešāk turās kopā. Ir tā grupa, kas vēl dibina savas biedrības un ceļ savus dievnamus. Turpmākajām paaudzēm etniskums kļūst vairāk un vairāk par sentimentālu pagātnes izpausmi, viņas jūtas ērtāk, sazinoties valsts valodā. Asimilācija notiek ar jauktām laulībām dažādo tautību grupu starpā. Svarīgākais un varbūt vienīgais līdzeklis savas tautības saglabāšanai ir tās valoda. Tā būtu jāveicina ģimenē, skolās, sabiedriskā dzīvē un ticībā. Ar valodas nezināšanu zūd arī tautības piederības apziņa, jo ķēde ir stipra, cik tās vājākais loceklis (223. lpp.).

TLB goda biedres un dzejoļu skandētājas Anetes Bencones raksts **Vārdi un runāšana** papildināts ar daudziem gudrības pilniem un pamācošiem dzejoļiem. Dzejoļi izskaidro teikto un arī dažreiz neteikto vārdu lielo

nozīmi. Ja vārdi reiz ir izteikti, tos atpakaļ vairs nevar atņemt. Viņa atzīstas, ka ir lepna, ka dzimusi Zemgalē, jo no turienes nākuši visi četri Latvijas bijušie valsts prezidenti, kuŗu tautai teiktie vārdi arī pieminēti rakstā.

TLB valdes vicepriekšsēdis un biedrības grāmatu redaktors Jānis Briedis savā rakstā **Diždancis** sīki un pamatīgi aprakstījis Diždanča 50 gadu darbības rosmi, ko pamatoti var uzskatīt par šīs deju grupas vēsturi, kas pirmo reizi reizi drukā iespiesta parādījusies grāmatā. To ar prieku un gandarījumu lasīs lielais Diždanča dalībnieku skaits. Darbā daudz detaļu un tas papildināts ar 13 fotogrāfijām, starp tām Diždanča pamatu liceju grupa ap 1948. g. (340. lpp.) un R. Egliša Diždancis gājienā I pirmajos atklātajos dziesmu un tautas deju svētkos 1990. g., Rīgā (365. lpp.). Pie Diždanča nopelniem tautas labā jāpieskaita latviešu jauniešu iesaistišana latviskā vidē.

Skolotājs un vēsturnieks Jānis Mežaks pieskaŗas temam **Latviešu skola - tautas cerība**. Skolu stāvoklis Latvijā nav apmierinošs. Salīdzinot ar citām profesijām, skolotāju algas okupācijas laikā bija zemas un ir tādas vēl patreiz. Trīs ar pus gadu laikā nav veicies izstrādāt jaunu skolas likumu. Izglītības ministrija un Saeima nevar izšķirties par ticības mācību iekļaušanu skolu programmās. Uz laukiem dažas skolas slēgtas un bērniem skolu vecumā atvērtās skolas ir par tālu, un autobusu satiksmes pārtraukšanas dēļ skolu apmeklēšana grūta. Nacionālā izglītības sistēma tika sagrauta. Tā ir jāatjauno, paraugu ņemot no brīvās Latvijas skolām. Tas ir liels un svarīgs uzdevums, kuŗa veikšanai ir vajadzīgas zināšanas, bet vēl vairāk pārliecība par tās vajadzību un apņēmība to darīt (229. lpp.).

Angļu literatūras maģistre Maruta Voitkus Lūkina referātā **Latviešu tautas deju sakrālais kodols** interesanti pastāsta, ka ne tikai orientālajās dejās izpaužas pateicības, lūgšanas, mīlestības izjūtas deju kustībās, bet ka arī latviešu tautas deju kustībās izpaužas senos laikos pieņemtās svētās, vai pat reliģiskas un ticības izpausmes. Nozīme ir katrai kustībai un vai pirmo soli spēŗ ar labo vai kreiso kāju. Ja soli spēŗ ar labo kāju, deju uzsākot, tad raksturīga ir auglība, raģība un veiksmē. Tā katrai latviešu tautas deju kustībai un ritmam tautas ticējumā ir sava specifiska nozīme.

Students P. Rundāns referātā **Pasaules un sabiedrības attīstīšana** runā par zemju attīstīšanos, par rūpnīcām. Par to, kā lielās rūpnīcas paliek bagātas, bet aizmirst peļņā dalīties ar savas zemes iedzīvotājiem, kuŗu daļa dzīvo trūkumā. Arī cilvēkiem jāattīstas. Domājot par vietējiem apstākļiem, nedrīkst aizmirst vispasaules apstākļus, jo viss, ko mēs darām savā apkārtņē, var ietekmēt arī pasaules stāvokli. Cilvēkiem vajadzētu arī vairāk domāt par nākotni. Zinātnieki zina, ka pasaule ar katru gadu paliek karstāka, bet tā nav steidzoša lieta, jo būs problēma vēlāk, nākamajā gadsimtā, un viņi neizprot, kādēļ vajadzētu darīt kaut ko jau tagad.

Ilggadīgie TLB darbinieki, bijušie valžu priekšsēģi, grāmatu redaktori Imants Alksnis un Jānis Briedis apcerējuši rakstu **Toronto Latviešu biedrība - 50 gadi**. Raksts dod plašu ieskatu TLB 50 gadu darbībā, par biedrības mērķiem, uzdevumiem un principiem celt latviešu tautas apziņu, saglabāt latvietību un latviešu valodu un vienkopību svešatnē, atbalstīt latviešu skolas, rosinot latviešu kultūrālo un sabiedrisko dzīvi, iestāties par dzimtenes atbrīvošanu no svešas okupācijas varas. Pie tam TLB ir ik pa 5 gadiem izdevusi pa grāmatai ar plašu saturu, un tās izdošana stāŗ pirmā vietā. Raksts papildināts ar 37 labām atmiņu fotogrāfijām.

Skolotājs A. Šķēris pastāsta par tematu **Latvieģi Polijā pēckāŗa laikā**. Tā pa lielākai daļai bija latvieģu inte-

liģence, kas tur nokļuva II pasaules kara pēdējā gadā, kad Padomju Savienības karaspēks otrreiz tuvojās Latvijas robežām. Tā kā šie latvieši bija labi izglītoti ar labām zināšanām visādos ārodos, viņi ātri pārcieta grūtības un ieņēma atbildīgus amatus kara izpostītās lielsaimniecībās. Šo latviešu jauniešiem deva izglītības iespējas, ko tie izmantoja. Šie latvieši uzņēma sakarus ar radiem dzimtenē. Labās attiecības turpinās vēl šodien.

TLB goda biedre un ilggadīgā Sestdienas skolas pārzine A. Martinsone raksta par TLB Sestdienas skolas pirmajiem 25 gadiem. Atceras, ka sākuma gados, telpu trūkuma dēļ, bijušas neērtības. Ticības mācību skolā pasnieguši māc. A. Čops un A. Lūsis. Ģimenes dienā un svināmās dienās skolēni spēlējuši teātri. Skolēnu skaits arvien bijis kupls. Skola ar saviem uzdotiem tematiem ar labāko skolēnu darbu godalgošanu guvusi nopietnas skolas un mācības iestādes atzinību. Izlaidumu aktus arvien apmeklējuši arī kādi prominenti latvieši no Amerikas un Zviedrijas. Skola izdevusi savu žurnāli Auseklītis. 25 gadu laikā skolu beidz 635 skolēni, tajā strādā 20 skolotāji. Skola piegriež lielu vērību latviešu valodas, vēstures un ģeogrāfijas mācībām.

Skolotājs Edgars Kiršs runā par tematiku **Latviskais pienākums nākotnes skatījumā**. Raksta, ka mūsu jaunā latviešu pasaule ir raiba. Liela nozīme piekritot visas pasaules svešzemju latviešu jaunatnei. Latviešu jaunatne ir Latvijas nākotne, bez tās Latvija pazudis. Tādēļ svarīgi ir iesaistīt latviešu jaunatni latviešu sabiedriskā dzīvē, lai tā icaugtu mūsu latvietībā un darbotos latviešu un Latvijas labā ar prieku, izjūtot gandarījumu par paveikto.

Literāts Pauls Miklaševics rakstā **Vara Mindaugs un viņa saites ar Hamletu** salīdzinājumā iztirzā M. Ziverta Mindaugu ar Šekspira Hamletu, un rakstā **Savas paauzdes pienākuma apzināšanās** izsaka patriotisku cerības pilnu stāju latviešu jaunatnes spējām un spēku gribai sargāt un pasargāt Latviju no iznīcināšanas.

Dzejniece Lolita Gulbe piemin lielās sāpes, atceroties tēvu Rūdolfu Rozi. Ja nemaz nevar samierināties ar dzimtenes zaudēšanu un stipras ilgas gadiem par to sirdi grauž, tad tās var izvērsties it kā par slimību un noved cilvēku tuvu kapam. Tāds cilvēks, kam dzimtenes ilgas kļuvušas par veselības postekli, bijis arī dzejnieces tēvs. Viņam nav neviens, kam sūdzēties, kas viņu uzklausītu. Tā viņš savas sāpes un ilgas uztic dienas grāmatas lappusēm. Svešās ielās ar svešu valodu Rūdolfš jūtas kā svešinieks un beidz savu dzīvi nesagaidījis dzimtenes atbrīvošanu. Viņa piemiņai Gulbe veltījusi dzejoļi Kārļa Skalbes kaķītis. Aprakstītajās tēva darbības gaitās Toronto iegūstam labu pārskatu par latviešiem sākuma gados šajā pilsētā.

Farmaciste R. A. Pērkone, paklausot Brīvības cīnītāju gadā (1986.) uzaicinājumam rakstīt ieslodzītiem cietumniekiem un viņu ģimenēm vēstules, nejauši ved pie iepazīšanās ar dzejnieku Gunāru Freimani, kas bija notiesāts uz daudziem gadiem spaidu darbos. Vēlāk, kad viņš bija atlaists mājā, risināja viņa dzejoļu izdošanu Latvijā un Kanadā. Visu šo pieredzi un notikumu viņa apraksta rakstā **Neparasta tikšanās ar dzejnieku un patriotu Gunāru Freimani**. Raksts papildināts ar dažiem viņa dzejoļiem.

Fine Arts Bachelor Anne Marie Pētersone runā par tematu **Celsim tiltus starp Latviju un ārpus Latvijas latviešiem**. 1997. g. apmeklējusi Vispasaules latviešu jaunatnes kongresu Austrālijā. Plašāki apraksta tā darbības norisi. Kongresa dalībnieku skaits, apm., 130 jaunieši. 8 dalībnieki bijuši no Latvijas. Referātos apskatīti daudz tematu, kas pārspriesti un iztirzāti. Latviešiem vajadzētu precēties savā starpā, ģimenēs pavairot bērnu skaitu. Tomēr ne visi dalībnieki piekrituši šai domai. Kongresā pie-

ņemta rezolūcija nākamo kongresu rīkot 2000. gadā, Kanadā. G. Meierovics 8. VLJK bija izteicies, ka tilti nu ir uzcelti. Pa šo tiltu jūs esiet atnākuši pie mums. Tīlts tiek lietots. □

Fridrichs Linde, TLB mūža biedrs

MĪTI UN ĪSTENĪBA

Arnolds Kursis "Ziemeļnieku sāgas par seno Latviju un latviešiem".

Vēsture rāda, ka ap 900. gadu izceļošana no Norvēģijas uz Īslandi bija rimusi, un šo laiku sāka saukt par zemes sāgu laiku. Visvairāk sāgu sacerēts par skandināvu ķēniņiem. Hervaras un Heidera sāga sarakstīta 1200-os gados un stāsta par varonīgo "kara meitu" un viņa dēlu, Norvēģijas ķēniņu. Sāgas ir vēsturiski literāri darbi, kas radušies Īslandē 9. g. s, atvietojojot agrākās skaldus dziesmas. Anonīmi autori savdabīgā prozas veidā apcerēja valdnieku un varoņu piedzīvojumus. Vairums no tiem pierakstīti no 1140. - 1220. g., kopskaitā ap 120. Sāga islandiešiem nozīmē stāstu. Egila sāga vēsta par slaveno islandiešu dzejnieka un cīnītāja Egila Skallagrimsona sirojumiem Kurzemē un citās vietās.

Ziņas par latviešu varoņdarbiem 10. g. s. ir nabadzīgas, sirotājus un sirojumus piemin tikai dažos teikumos. Toreiz senlatvieši nav sekojuši islandiešu piemēram - tie nav mācījušies rakstīt un izstāstīt savu vēsturi. Latviešu vēsturē lasītie slavinājumi par seno latviešu varoņdarbiem atstāstīti Sakses Gramatiķa diždarbos 10. g. s. Ziņas par šiem darbiem arī ir nabadzīgas.

Skandināvu valodu nezināšana radījusi nevēlamus pārpratumus. Vienīgais ievēribas cīnīgs darbs senajos ziemeļnieku avotos ir stāsts par kuršu sakaušanu Ēlandē 1170. g. jūnijā.

Vikingu laika sirošanas metodes un panākumi balstījās uz pārsteiguma momentu, ierodoties sirojuma vietā negaidīti, veikli izceļoties krastmalā, aplaupot ātrā uzbrukumā iedzīvotājus, pieprasot par vietas saudzēšanu atpirkšanas maksu, lai pēc tam pazustu vai uzkundzētos. Taktika prasīja vieglas, sekli peldošas laivas.

Kuģi senās Latvijas ūdeņos parādījās 13. g. s., bet Zviedrijā tādi bija pazīstami jau deviņsimtos gados. Galvenais kuģu dzinējspēks bija vējš, ne aīri. Ir aprakstīta kuršu pirātu (jūras laupītāju) laiva, bet tā nav bijusi liela.

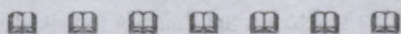
Kursas bīskapu rinda.

Pirmais kuršu baznīcas bīskapijas nodibinātājs bija Abels, varenākais Dānijas ķēniņš un ķēniņa Valdemāra Lielā dēls. Viņš 1161. gadā ieradās ar lielu pulku bruņoto viru un daudzām kara laivām, ielenca Palangu, ieņēma pili un uzvarēja. Svētā Jāņa Kristītāja svētkos cīnījās ar kuršiem, atkal uzvarēja. Bija trīs tūkstoši nogalināto, un miers Kursā bija nodibināts.

Norvēģijas ķēniņu sāgās izlietotas dažādu avotu ziņas. Latvijas skolās pazīstama bija Egila Skallagrimsona sāga - sagatavoja lielu kara laivu, sadabūja virus un vasarā devās uz austrumiem, kur tie siroja, ieguva bagātīgus laupījumus un izcīnīja daudzas kaujas. Sirotāji devās uz Kursu, piestājās krastā un sarunāja pusmēneša mieru tirdzniecībai. Kad laiks bija pagājis, tie sāka sirot un uzbruka vairākām vietām. Kādā dienā sirotāji izcēlās malā, lielas upes grīvā, kur bija liels mežs. Tur viņi laupīja un kāva cilvēkus, ļaudis bēga nepretojoties. Pēc tam no sirojuma vietas ātri atgriezās mežā. Kurši nikni uzbruka ar šķēpiem un bultām, bet Egils ar saviem vīriem dabūja lielu laupījumu.

Aprakstīti "Dāņu diždarbi", kuršu sakaušana, bīskapi un Kursas iedzīvotāji. Plašs personu un personāžu rādītājs. □

V. Irbe

NOZĪMĪGA TIKŠANĀS AR KANADAS PARLAMENTĀRIEŠIEM

23. Baltiešu vakars 3. martā, Kanadas parlamenta

Rietumbloka Konfederācijas zālē, Otavā

Baltiešu vakarus rīko Baltiešu federācija Kanadā, kurā šobrīd prezidēšana ir latviešu rokās. Tās prezidents ir Viesturs Zariņš, LNAK valdes priekšsēdētājs vietnieks. Viņš vadīja baltiešu delegāciju, kas tikās ar Kanadas valdības pārstāvjiem un vienu parlamenta locekli pirms plašā sarīkojuma. Programmu šīm tikšanās bija sagatavojis LNAK vice-priekšsēdis politikā Jānis Eichmanis un delegācijas sastāvā bija arī LNAK valdes priekšsēdis Tālvāldis Kronbergs. Par delegācijas vizītiem pastāsta tās vadītājs V. Zariņš:

"Pirmā tikšanās bija ar admirāli Br. Meklinu (Bruce McLean), kas Kanadas aizsardzības ministrijā ir starptautiskās drošības politikas ģenerāldirektors. Šajās sarunās vēl piedalījās Andrew Rasiulas, pēc izcelsmes Kanadas lietuvietis, kas vada Aizsardzības ministrijas starptautiskās apmācību programmas. Galvenais pārrunu temats bija Baltijas valstu uzņemšana NATO. Baltiešu prasība, ko atkārtoja visās tikšanās, bija, ka Kanadai ir jāatbalsta NATO paplašināšana, t. s., "atvērto durvju politika" un Ziemeļdimensiju. Kritērijiem iestāties NATO jābūt noteiktiem un nemainīgiem. Visur tika apstiprināts Kanadas atbalsts šīm prasībām, piebilstot, ka prognozes Baltijas valstu uzņemšanai NATO šogad esot mazas un ka š. g. aprīlī NATO konferences Vašingtonā deklarācijas saturs atkaršoties no visām NATO valstīm.

Sarunās Jānis Eichmanis norādīja, ka baltieši būšot labvēlīgi noskaņoti, ja nākošajā uzņemšanas kārtā vismaz viena Baltijas valsts tiktu uzņemta NATO. Runa šobrīd ir par Lietuvu, kas dažādo kritēriju īstenošanā tikusi vistālāk. Tomēr durvis pārējam nedrīkst būt aizvērtas. No Kanadas puses tika dots īss pārskats par valodas un miera drošības (t. s., "peacekeeping") apmācībām, kurās katru gadu Ontārio, Kvebekas un Jaunbransvikas provincēs piedalās, apm., 100 baltiešu karavīru.

Pēc tam bija tikšanās ar Colleen Beaumier, Toronto apkārtnes liberāļu partijas deputāti, kas ir Kanadas ārlietu komisijas priekšsēdētāja vietniece. Bez NATO pārrunāja Kanadas - Baltijas valstu tirdzniecības iespējas un vajadzību Kanadai iegūt lielāku redzamību ar oficiālām ministru vizītēm Baltijas valstīs.

Vienos pēcpusdienā sekoja darba sēde ar CIDA ("Canadian International Development Agency"), kurā ir atbildīga par virkni projektiem, kurus Kanada atbalsta Baltijas valstīs, ieskaitot LNAK vadīto tulkošanas centra projektu Rīgā. Sarunās piedalījās 5 CIDA ierēdņi, ieskaitot Michael Lemelin, CIDA Centrāl- un Ziemeļeiropas direktoru. Pārrunāja līdzšinējā atbalsta sekmes un tehniskās palīdzības programmas iespējas nākotnē.

Pēdējā tikšanās bija Kanadas Ārlietu ministrijā. Tajā piedalījās 6 ārlietu ministrijas un aizsardzības ministrijas ierēdņi. To vadīja Gary Scott, Ārlietu ministrijas direktors Ziemeļeiropas jautājumos, kurš ietilpst Baltijas valstīs. Galvenais sarunu temats - NATO paplašināšana. Balstoties uz OSCE ziņojumiem no Rīgas, Kanada augsti vērtē progresu un iekšējo situāciju Latvijā.

Asu domu izmaiņu izraisīja Kanadas izteiktie komentāri, ka tā reaģēšot, ja 16. martā Rīgā soļos "SS". V. Zariņš aprādīja, ka Kanada lieto dubultstandartu, ka jeb kurā demokrātiskā valstī visiem ir vienlīdzīgas tiesības piedalīties publiskās sanāksmēs. "Kāpēc Kanada neceļ iebildumus, kad krievu sarkan-brūnie fašisti pulcējas Rīgā un Liepājā ar kāšu krustu karogu?" Tas, ka Latviešu leģions bija "SS" vadības struktūrā bija tikai tāpēc, ka vācieši nevēlējās to pievienot vācu armijai, baidoties piesārņot armijas tīrās vācu asinis. Jānis Eichmanis atzina, ka latvietim, kas ir

cietis gan no vācu, gan no padomju okupācijas, nav iespējams saprast, kāpēc netiek sodīti pārkāpumi, kurus Latvijā izdarījusi Padomju Savienība, bet gandrīz momentā ir reakcija pret vienalga ko, kas ir saistīts ar vācu okupāciju. T. Kronbergs atkārtoja to, ka Latviešu leģions nav "SS" tādā nozīmē, kā tas ticis apzīmēts sarunās. Pēdīgi Kanadas pārstāvji piekrita, ka reakcija būs tikai tad, ja Latvijas valdība vai tās bruņotie spēki piedalīsies 16. marta atcerē, bet ne, ja tas būs privāts un neoficiāls pasākums."

Neskatoties uz ļoti neparastu pavasara snieguni, kas 3. marta pēcpusdienā un līdz nākamās dienas rītam nobēra turpat 40 cm sniega un daudz salstoša un parasta lietus Kanadas galvaspilsētas Otavas apkaimē, Baltiešu vakarā piedalījās 15 ārzemju diplomātiskie pārstāvji, 5 senatori, 5 valdības pārstāvji, 35 parlamentārieši un 85 baltieši, to vidū visvairāk latviešu (37), lietuviešu (35) un igauņu (13). Pateicoties latviešu izcelsmes parlamentārietim Sarmitei Bulte, kas pārstāv liberāļu partiju, pirms oficiālās programmas daļas kokteiļu stundā ieradās Kanadas ministru prezidents Ž. Kretjēns (Jean Cretien) un sasveicinājās ar gandrīz visiem baltiešiem un labprāt piedalījās dažādās foto situācijās. Tas bija viens no šī vakara patikamajiem pārsteigumiem. Programmas daļu ievadīja latviešu baritons Pēteris Freimanis no Montrealas, pie klavierēm pavadot piānistei otavietei Natālijai Andrušaiti. Viņš dziedāja 5 latviešu komponistu darbus. Viņa dziedājums izpelnījās vispārēju uzmanību un cildenus aplausus. Tas bija vakara kultūrlais pienesums. Vakara programmas daļu vadīja Anda Sprūdža. Vakara oficiālās rīkotājas bija parlamentāriete S. Bulte un senatore R. Andreychuk (co-chairs). Viņu vārdā visiem par piedalīšanos sirsnīgi pateicās S. Bulte. Galda lūgšanu teica lietuviešu biskaps Bertulis no Šauļiem. Uz tostu Kanadai aicināja T. Kronbergs, visiem paceļot ūdens glāzes šim sveicienam. V. Zariņš runāja baltiešu vārdā, aicinot uz sadarbību starp baltiešiem un Kanadas valdību un pašiem savā starpā. Viņš pasvītvoja nepieciešamību Baltijas valstīm nonākt NATO un ES. Kodolīgā uzruna labi atbalsojās parlamentāriešu un pārējo dalībnieku saimē. Viņš arī paziņoja, ka sniega vētras dēļ vakarā nav varējis ierasties viesrunātājs un baltiešu draugs Gobls, kas sēžot Pitsburgas lidlaukā. Žēl, ka dabas untumi bija to panākuši.

Galvenais valdības runātājs bija Arts Eggletons (Arthur Eggleton), Kanadas aizsardzības ministrs. Viņš atzīmēja baltiešu devumu Kanadai. Apliecināja, ka piekritot V. Zariņa teiktajam. Viņaprāt, drošība Baltijā ir jānostiprina. Te daudz varētu palīdzēt arī Baltijas jūras Padome. Priecājās, ka baltieši piedalās Miera korpusā un apsveica dažādās baltiešu aktivitātes, kas pamazām vedot uz Eiropas Savienību un NATO. Viņš arī atzina, ka Kanadai vajagot pastiprināt savu līdzdalību Baltijas valstīs un atbalstīt uzņemšanu NATO un ES. Baltijas valstīm no savas puses vajadzētu panākt to, ka militāro pārvaldi kontrolētu civilisti, kā tas ir Rietumu demokrātijās. Viņa runa izpelnījās vispārēju atzinību vakara apmeklētāju saimē. Viņam pateicās igauņu pārstāvis Leivats.

Rīkotāji bija parūpējušies par maltīti. Dalībnieki bija sēdināti pie galdiem tā, lai baltiešiem būtu iespēja izmainīt domas gan ar diplomātiem, gan ar parlamentāriešiem, gan ar valdības un to iestāžu pārstāvjiem. Dažādas tikšanās, gan apzinātas, gan nejaušas notika arī kokteiļu stundā. Tās visas deva auglīgus rezultātus un dažkārt atjaunoja agrākus kontaktus. Senators Jūdžins Vēlans (Eugene Whelan) bija aktīvs un redzams dalībnieks. Kādreiz viņš bija Kanadas Zemkopības ministrs. Senators Magnusons, kādreizējais ministru prezidenta Mulronija padomdevējs, kas tagad vada Senāta zemkopības komisiju, jo nāk no Kanadas maizes klēts Saskačevanas provinces, pastāstīja

par tikko notikušo Krievijas Zemkopības ministra un viņa pavadoņu vizīti Otavā. Tajā viesis apstiprinājis šaušalīgos apstākļus, kādos nonākusi Krievija. Pagājušā rudens raža bijusi tikai 40% no paredzētās. Tādēļ pavasari Krievijai trūkstot sēklas graudu, lai varētu apsēt laukus. Tas varētu nozīmēt pat bada apstākļus nākotnē. Katrā ziņā, viesi atklātā valoda bija atstājis savas pēdas. CIDA pārstāvis M. Lemelins atkārtoti pasvītroja, ka vēlētos vairāk projektu Baltijā un skaidroja principus, kas liekot šim valsts orgānam atbalstīt ekonomisko projektu uzsākšanu un to izvešanu līdz fazei, kad pasākumu vadītāji atbalsta zemēs paši pārņem to pilnīgu vadību visā projekta jomā.

Kā pastāsta V. Zariņš, pēc A. Eglingtona runas, sarunās ar Kanadas ārlietu ministrijas darbiniekiem viņš izteicis neapmierinātību ar Kanadas lietvedi Rīgā, kas pēc daudzu gadu dienēšanas Maskavā, esot pārāk atsaucīgs krievu propagandai un to tālāk pārsūtot Kanadas valdībai. "Neskatoties uz sadursmi šajā jautājumā, Baltiešu Tautu Federācija un Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā vadība augsti vērtē Kanadas atbalstu Baltijas valstīm, kā arī ciešo sadarbību ar valdību, īpaši ar ārlietu ministriju un CIDA, kuŗas ietvaros var notikt atklāts dialogs arī par jautājumiem, kuŗos ir pretējas domas. Līdzīgi secinājumi nāca no Kanadas puses. Tātad, Baltiešu Diena Otavā un Baltiešu vakars bija sekmīgs", izteicās V. Zariņš. □

M. Štauvers

~ ~ ~ ~ ~

SALIMONAM GABRĀNAM 85 GADI

Nodzīvot gaŗu mūžu nav nopelns, bet gan, kas šajos mūža gados veikts. Arī veikumi var būt atšķirīgi. Viens labi iedzīvojas, grūti strādājot, taupot santīmu pie santīma, nekur neejot, nekur nepiedaloties. Katrs aicinājums ziedot kādam labdarības mērķim vai palīdzēt šos cilvēkus ļoti traucē viņu omulībā. Bet ir cilvēki, kas visur atsaucās un visu savu brīvo laiku ziedo sabiedriskam darbam. Pie šiem pēdējiem pieder arī jubilārs.

Salimons Gabrāns piedzima 1913. g. 22. oktobrī, Tilžas pagasta Naglišos, Augusta un Annas 10 bērnu, 9 brāļu un vienas māsas, ģimenē.

Pēc Skrindas pamatskolas beigšanas mācījās Aglonas ģimnazijā. Pēc tās sekmīgas beigšanas sekoja vecākā brāļa priesterļa Jāņa pēdas un iestājās Rīgas Garīgā Seminārā. Drīz, mainoties laikiem, studijas pārtrauca, jo semināru slēdza.

Pēc vāciešu ienākšanas, Abrenes Tautskolu inspektors Kazimers Ivanāns aicināja Salimonu strādāt par skolotāju 6 klasīgā pamatskolā. Šeit viņš līdzās skolas darbam aktīvi piedalās vietējā Turības veikala valdē.

Tuvojoties sarkano fronteī, viņš devās bēgļu gaitās. Nonākot Rīgā, viņu iesauca leģionā un pārsūtīja uz Poliju apmācībās. Nebija ilgi, kad kaŗš beidzās un Salimons nonāca Cēdelghemas kaŗa gūstekņu nometnē. Viņu no turienes ar Vatikāna gādību kopā ar 20 citiem, ieskaitot bīskapu A. Brumani, drīz atbrīvoja, lai brauktu uz Beļģiju studēt Garīgā seminārā. Bija valodas grūtības, kuŗu dēļ viņš izšķīrās studijas neturpināt. Pirms izceļošanas uz Kanadu, viņš kādu laiku strādā Latvijas Sarkanā Krustā Briseļē, sniedzot palīdzību bijušajiem kaŗavīriem nometnēs.

1951. gadā ierodas Kanadā, apmetās Montrealā un uzsāk strādāt pie būvēm. Līdzās maizes darbam, vairākus gadus vada Montrealas latviešu katoļu draudzi un ir seņjors LKSA "Dzintars" Montrealas kopā. Viņa vadības laikā Dzintars sasauca pirmo lielāko kongresu šajā kontinentā, uz kuŗu ieradās Dzintara dibinātājs B. Laupacis un bīskaps J. Rancāns.

1959. g. Salimonu sirds aicināja uz Toronto, kur vairāk latviešu. Te viņš satika Moniku Upenieci, kuŗu drīz arī apprecēja. Sākumā arī Toronto viņš atrada darbu pie

būvēm. Tad drīz atrada darbu Connaught laboratorijās, kas ražo potes. Tur viņš nostrādāja līdz pensijas gadiem kā asistents pētījumu nodaļā.

Arī Toronto Salimons aktīvi piedalās sabiedriskā darbā. No 1968.-84. g. vada Kanadas latviešu katoļu apvienību, ir "Dzintars" Toronto kopas seņjors un darbojas 18. novembra rīcības komitejā.

Vadot latviešu katoļu apvienību, tieši viņa laikā visā latviešu sabiedrībā, ieskaitot katoļus, radās stipra polariāzēšanās nacionālpolitiskā laukā. Pateicoties Salimona nosvērtai dabai un gaišredzībai, viņš bez grūtībām spēja katoļus pasargāt no nevēlamās konfrontācijas, tā saturot apvienību vienotu un sadarbigu. Nāk atmiņā viņa vadītais B. Senkēvičas 75 g. jubilejas vakars, gandrīz kā paraugs katram šādam sarīkojumam. Viņa laikā ar apvienības aktīvu atbalstu reti labi izdevās Latgales Kultūras dienu sarīkojums 1973. g. 6. un 7. oktobrī.

Drīz pēc apprecēšanās Salimons ar Moniku iepirka savrūpmāju skaistā rajonā, kur vēl arvien dzīvo harmoniskā saticībā, pavadot bezrūpīgus pensijas gadus. Arī tagad netrūkst sabiedriskās dzīves, jo daudzajos gados iegūtie draugi allaž atrod izdevību viņus apciemot, lai baudītu viesmīlību un Salimona lielas izvēles atspirdzinājumus. Varētu jautāt, ko vairāk no dzīves varētu vēlēties?

Kā katram latvietim, arī Gabrānam sirds un prāts ir par palīdzību Latvijā, Bērzpili palikušiem radiem. Brāļa dēls Rafaels mantoja skaisto Mūramuižu, kas, kaut daudz cietusi caur baigiem gadiem, bet tās biezie mūri vēl liecina, ka tur jādzīvo Gabrānu daudzām paaudzēm. Salimonom tas ir nepārvarams sentiments, atceroties pavadītos skaistos brīžus šai muižā, ciemojoties pie brāļa dekāna Jāņa Gabrāna, Ludzā.

Atliek tikai vēlēt, lai jubilāram piepildītos šī iecere viņa nākamajos dzīves gados redzēt Mūramuižu tās bijušā skaistumā. □

E. U.

~ ~ ~ ~ ~

Laipni lūdzam līdzstrādniekus materiālus nākamajam numuram iesūtīt nekavējoties! Gatavojiet rakstus arī tālākiem MLB Ziņotāja numuriem!

Red.

A LETTER TO SIMON WIESENTHAL CENTRE

Dear Sir:

I was taken aback by the sharp protest of the Wiesenhal Centre against the declaration of March 16 as the Veterans Memorial day in Latvia. It may be that this declaration was superfluous, as they have already such a day on Nov. 11. Nevertheless, I can understand this as an expression of pain for the injustice and suffering of Latvians during the Second World War and half a century thereafter.

Generally there is a tendency to apply "wishful thinking" in interpreting historical data, i. e., an unwillingness to analyze the historical events in detail.

I want to remind you of some well documented and known facts of history:

The Baltic States lost their freedom and became victims of the treacherous Ribbentrop-Molotov pact, signed on August 23, 1939, in Moscow. Upon this agreement between Hitler and Stalin - The Soviet Army occupied the Baltic States in June 1940.

During the Soviet occupation a genocide took place in Latvia. Large numbers of innocent people were murdered and deported, including intellectual and more prominent Latvian Jews accused of Zionism and capitalism, to Deaths Camps of Siberia. The year went down in the history of Latvia as the "Year of Terror".

In June 1941, Germany attacked the Soviet Union and liberated the Baltic States from the murderous Red Terror. Yet very shortly thereafter it became obvious that the Germans also violated human rights and murdered Jews.

In 1943, after the fall of Stalingrad, it became clear, that Germany had lost the war. Hitler ordered the formation of the Latvian "Waffen-SS Voluntary Legion", a desperate measure.

Quote: "The name Latvian Voluntary Waffen-SS was given by German authorities in order to circumvent the prohibition of the Convention at Hague, which prohibits the introduction of men into occupation military forces". See: A. Ezergailis "The Latvian Legion", p. 10.

As very few volunteered to fight for a lost cause, the Legion was formed by conscription. The recruitment was made obligatory for men born from 1906 to 1926. The Legion's only hope was the victory of the British and American forces, which could save Latvia from the return of a second Red Terror, i. e., hopefully a repetition of the events of the First World War, when Latvians at first fought together with Germans against the Bolsheviks and then turned against the Germans and drove the remnants of the German army out of Latvia. That found expression in the songs of the Legionnaires about beating both - the Russians and the Germans - off the Latvian soil.

An agreement was made with the German authorities, that the Legion would fight against Bolshevik forces only, to keep the Red Army off the borders of Latvia until the end of war.

Here are some quotes from A. Ezergailis "The Latvian Legion - A collection of documents From OSS-Crimes investigation files 1945-1950":

"The OSS (Office of Strategic Services - the antecedent of CIA) has not documented any atrocity committed by any unit of the Latvian Legion and to date no member of the Latvian Legion has been charged with war crimes by any Western jurisdiction that may have been committed in the context of the Legion activities", p. 11, and:

"The Baltic Waffen-SS units (Baltic Legions) are to be considered as separate and distinct in purpose, ideology,

activities, and qualifications for membership from German SS, and therefore the Commission holds them not to be a movement hostile to the Government of the United States under the section 13 of the Displaced Persons Act". Sincerely yours, Harry N. Rosenfield. UNRA commissioner, p. 13, and also:

"The Soviet propaganda agencies endeavored to eliminate the distinction between the Latvian Legion from German SS and the Latvian SD members (members of the German Security Police), those who committed atrocities", p. 9.

"The documentation about the history of the Latvian SS-Legion is so full and complete, that there is no need, nor ever has been to rush to judgement about it: p. 11), and:

"It is true that after the Germans lost most of their territories in the East, a number of Latvian SD commando members, perhaps no more than 600, out of 1200 in late 1944, were transferred to the Legion. That transfer ended their criminal activities" (p. 12).

Even so, that was a very small number out of the 146,000 men conscripted. During their criminal activities they wore SD uniforms and should be tried and punished as criminals in any army. They were members of the infamous "Arajs commando" all were volunteers.

Quote: "The Soviets after the war captured 344 Arajs commando members, and all were tried and convicted (A. Ezergailis "The Holocaust in Latvia", p. 33). Some of them continued working in the same capacity under the Soviets.

Quote: "In 1950 the United States Immigration and Naturalization Service made a judgement about the Legionnaires, and it concluded, that they should not be considered as SS units as defined by the Nuremberg International Tribunal of Justice" (A. Ezergailis - "The Holocaust in Latvia", p. 55).

Prof. A. Ezergailis is a historian and the Author of "The Holocaust in Latvia", published by the United States Holocaust Memorial Museum Washington, D. C.. Raul Hilberg acknowledged Ezergailis as a "painstakingly objective historian".

The Latvian Legion had no national-socialistic past. At the time of the formation of the Legion the German Armed Forces were in disarray and on retreat. The Legion never attacked any country, but defended Latvia from the return of the Red Army and communist terror, hoping for the help of the Western forces at the end of the war.

The Latvian (and Estonian) Legion had a singular and different status from all other non-German units, although all of them wore Waffen-SS uniforms.

How can one excuse the Belgian, Dutch, Norwegian, Spanish, French, British (led by John Amery) and the other non-German units fighting in the Eastern Front, whose countries were not endangered by the Red Army? No one of their countries was ever deported to the Death Camps in Siberia or murdered by the Political Police (Tcheka) of the Soviet Union. Those non-German units were actually fighting against their own countries, whereas the Latvian Legion fought hoping to save their country from the nightmare of the return of the genocidal "Year of Terror".

Secondly only The Latvia Legion (and Estonian) was formed by conscription, whereas all the others were voluntary units.

Third, all the other non-German Waffen-SS units can claim only ideological (anti-communist, pro-German or similar) reasons for their struggle, whereas the Latvian

units were hostile to both - Germans and Russians, as documented by numerous observers and historians. Quote: "In the Legion Anti-German feeling during the war was pervasive and as SD files show it was no secret to the Germans" (A. Ezergailis "The Holocausts in Latvia", p. 55.).

It could be argued, that in that period of time fighting in the East was helping the Western Powers to gain larger part of Europe under their wing. Certainly, if Stalin would have overrun and occupied all Europe, it would have been followed by a real, and not cold war. The previous East-West association would have ended in the same manner as the Hitler's and Stalin's "friendship".

The Latvian Legion fought hoping that the "Iron Curtain" would fall to the East, not to the West of Latvia.

Why then such an outcry from the Wiesenthal Centre when the veterans of the Latvian Legion marched to the Monument of Freedom and to the Veteran's Cemetery in Riga in remembrance of their fallen comrades?

Russia still has, as she always had, an expansionist imperialistic policy. Recently it was clearly demonstrated by the denigration of Latvia and malign falsification of the history of the Latvian Legion, attributing to it "nazi" ideology when they solemnly assembled in the Cathedral or in the cemetery. It was in memory of the bloodiest battle on the East Front, i. e., on March 16, 1944, when they lost many lives fighting against an overwhelming Russian force and against the return of the Red Terror in Latvia. It is very hard to justify such a Russian meanness, even in Russia is the heir to the Soviet atrocities.

BALTIC EVENING XXIII SOIREE BALTE MARCH 3, 1999

From left: Viesturs Zariņš, president, Baltic Federation in Canada; Tālivaldis Kronbergs, president, Latvian National Federation in Canada, Prime Minister of Canada Rt. Hon. Jean Cretien, MP, Co-chair of the event Sarmite Bulte, MP

BALTIC EVENING XXIII SOIREE BALTE

From left: V. Zariņš, president, Baltic Federation in Canada, Rt. Hon. A. Eggleton, MP, Minister of Defence, Guest speaker, Sarmite Bulte, MP and Mr. Pēteris Brauns, Ottawa organizing committee

It seems, the Wiesenthal Centre gathers all their information from the Russian propaganda sources. The Russian official circles are looking to the Baltic States as their next victims, with greedy eyes and especially to Latvia, where masses of slaughtered and deported people were replaced by hundreds of thousands of Russian high functionaries, members of the Red Army, bureaucrats and migrants. The fear of a defense organization NATO is another sign of Russia's planned expansionist policy.

Why not gather the information from the Latvian Jews (not those who were officers of the Red Army and their relatives) also?

The Jewish Museum in Riga (Skolas iela 6) displays the history of Jewish life in the territory of Latvia reaching back to a period of time of more than 300 years. It would be a source of documented facts, that the Jews lived there in a friendly relation with the natives. At that time in the surrounding parts of Russia flourished an official government anti-semitism.

Also, before the Second World War and the Russian occupation, Latvia was an oasis - a country which saved many Jewish lives (See: added article of Naum Lifshitz).

It is indeed regrettable, that the Wiesenthal Centre now is siding with the imperialist Russia, where anti-semitism is traditionally ingrained. Only Stalin's timely death prevented another holocaust. Although, when looking for "the silver lining", thanks to the anti-semitism in Russia and Ukraine, the USA has gained the best intellectual capital they ever had.

Sincerely yours,
J. T. Beldavs,
Etobicoke, Ontario

Your comments, contribution and support towards this section is most welcome. Please, address it all to the attention of the Editor, MLB Ziņotājs, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2; Fax 514-457-3496

THE REPLY

August 12, 1998
Dear Dr. Beldavs,
You make a number of valid points in your letter of August 9, 1998, however they do not alter the basic concern of the Simon Wiesenthal Center regarding the March 16th Veterans Memorial Day march in Latvia.
Let me add that we are thoroughly familiar with the history of Latvia and the Latvian Legion. We have also read Ezergailis' excellent book and while we agree with much of what he has to say, we also have our points of disagreement.
For your information, we have never "forgiven" the Belgian, Dutch, Norwegian, Spanish, French or British SS formations and have no intention of doing so. If we have not publicly condemned them lately it is because the governments of the countries you cited do not legitimize parades and celebrations in their honour as the Latvian government has done in the case of the Latvian Legion.
Let me add that we deeply resent your insinuation that the Simon Wiesenthal Center is somehow playing Russia's imperialist game. No agency of any denomination stood so firmly and courageously against the Soviet regime. No agency did as much to expose antisemitism in the Soviet Union as the Simon Wiesenthal Center.
Your letter's lack of objectivity is further evidenced by your assumption that we receive all our information

concerning Latvia from "Russian propaganda sources". Nothing could be further from the truth. Only persons consumed with antisemitism would be prompted to make such an accusation.

Yours truly,
Sol Littman,
Canadian Representative

BALTIC EVENING XXIII

This event took place on Wednesday, March 3, 1999 at the Confederation Hall in the West block of the Canadian parliament buildings in Ottawa. The highlights of the gathering were:

* Despite a late winter storm which ranged outside the attendance was remarkably good, totalling 145. Many MP's, senators, government officials were present, as were Latvians, Estonians and Lithuanians. They all engaged themselves in a number of discussions over various subject themes.

* Prime Minister Jean Chretien gave a surprise visit providing many photo opportunities (See couple of them in the previous page!) and exchange of pleasantries.

* The cultural part of proceedings: baritone Pēteris Freimanis (from Montreal) accompanied by pianist Silvija Andrušaitė (Ottawa) gave a recital of 5 songs composed by Latvian composers. They both were well received.

* The program was presided by Anda Sprūdžs, while the co-chair of the event Sarmīte Bulte, MP, thanked all for coming.

* Prayers were given by bishop Bertulis from Šiauliai, Lithuania.

* Tālovaldis Kronbergs, president, Latvian National Federation in Canada, proposed a toast (glass of water) to Canada.

* A short welcoming address was given by Viesturs Zariņš, president, Baltic Federation in Canada. He stressed the need for partnership within, with the Canadian government and with the Baltic States.

* The main speaker at the dinner was Rt. Hon. Arthur Eggleton, MP and Minister of Defence. He reassured the Balts that Canada supports the entrance of the Baltic States into EC and NATO. He applauded the efforts of the 3 governments in their progress of democratization and felt that Canada could do more in the field of trade.

* Laas Leivat, president, Estonian Canadian Community thanked the guest speaker.

* A good dinner was much enjoyed by all.
* Certainly an event to remember and one to have again - a conclusion by most.

The Montreal Baltic Stamp Club plans to hold its tenth Stamp Show, BALT-EX-X will take place in a new venue - the Lithuanian Catholic Church Hall, DeSeve, Verdun, on May 15 & 16. As this will be the 10th anniversary exhibit plan to participate!

JAUNA DOKTORE

1998. gada 20. nov. Laura Raidone Bate sekmīgi aizstāvēja savu disertāciju Šekspīrs Latvijā: viņa lugas vācu, latviešu un krievu teātros un latviešu ciņā par neatkarīgu valsti", un ieguva Dr. grādu filozofijā (Ph. D.).

Laura beigusi Columbia universitāti Čikāgā ar B. A. gradu žurnālistikā. Northwestern Ilinojas universitātē ieguvusi maģistra gradu literātūrā. Tad turpinājusi studijas doktora gradam Čikāgas universitātē (University of Chicago) pasaules literātūrā, iegūstot Dr. gradu. Viņa jau ot-ru gadu strādā par profesori Indianas valsts universitātē Terra Haute, kur māca pasaules literātūru. Iepriekšējā gadā ieguvusi Atzinības rakstu kā viena no labākām profesorem.

Laura uzrakstījusi 15 lugas, kas visas uzvestas Čikāgā, Ņujorkā, Jugoslāvijā un Latvijā, dažas vairākkārt. Viņa drāmatizējusi Dostojevska "Noziegums un sods", kas uzvests viņas pašas režijā.

Laura pieder Pasaules profesoru Šekspīra biedrībai, kurai katru gadu sanāksmes citā valstī. Pagājušo vasaru bija Austrālijā, Melburnā, kur lasīja 2 referātus. Kāds profesors savā referātā izteicies, ka viņam žēl, ka mazo tautu valodās nevarot pārtulkot visus lielos pasaules literāros darbus. Tikmēr Laura savā referātā uzsvēra, ka latviešu valoda ir viena no pasaules vecākām valodām un ar tik bagātu vārdu krājumu, ka nav tāda darba pasaules literātūrā, ko nevarētu pārtulkot latviešu valodā. Daudzi aplaudēja, bet citi jautāja: "Kur tāda Latvija ir?" □

i/g

=====

VĒSTULES

PATEICĪBAS

Sirsniņi pateicos Jums par manu iespēju publicēties Jūsu Zīpotājā. Man ir jau pilni 86 gadi, ar visām no tā izrietošām sekām. Pietiek. Esmu rakstījis par visu, kas spiež mūsu sirdis visvecākai paaudzei.

Latviju atceros no 1918. g. 18. novembra, bērnībā. Visskaistākās atmiņas no dienesta Aviācijas pulkā, Aizsargu aviācijas pulkā, studiju laiks L. U. inženierzinātņu fakultātē. Legionā cīnījamies ar sapni par brīvu Latviju, arī uz barikādēm. Tagad pie mums valda "Mežonīgais kapitālisms", kurā divreiz vairāk zārku, kā šūpulišu. Nauda, nauda un manta ir tagadējās elites saukļi.

Televīzijā dominē šausmu filmas, kā arī sekse, kuŗas grauj jaunatnes psihi. Protams, ka filmu pasūtītāji saņem bagātīgus kukuļus par šo filmu izpilišanu.

Praktiski nekad nedzirdam tautas mūziku, nedz klasisko, neredzam operas, koncertus...

Mēs grimstam garīgā un materiālā postā... Kas mūs glābs?

Jums visu labo vēlot,

Hermanis Pakulis,
Jaunpiebalgā

Dārgais Štauvera kungs!

Jūsu Montrealas Zīpotājs ir visādi slavējams. Paldies par saturu un to, ka saņem. Izlasu un uzglabāju draudzes bibliotēkā un periodisko izdevumu krātuvē.

Priecājos par Daci 3. un 4. lpp. februāra numurā un viņu pašu ar barviku rokā. Priecājos par viņas recenziju par adventa koncertu Jonkeros.

Priecājos par Jums pašu. Ko visu Jūs neesiet veicis kopbaznīcas labā! Un cik daudzpusīgu un vērtīgu materiālu Jūs esiet savācis un apstrādājis! Veselus 50 gadus. Sveiciens un atzinība no manas puses!

Lai Dievs Jūs uztur, palīdz un svētī.

Jūsu

Richards Zariņš,
Bruklinā, NY, ASV

XX

GAILIS UN VARDE

Pēc tam, kad tā pamatvajadzības ir apmierinātas, pēc kā cilvēks dzīvē visvairāk tiecas? Pēc savu līdzcilvēku atzinības. Visi grib, lai viņu līdzinieki tos ievērotu, lai tie nejustos nenoīmīgi un bezvērtīgi. Citu atzinība ir spēcīgs un motivējošs faktors, kas liek cilvēkiem dzīties pēc augstiem amatiem, akadēmiskiem tituliem, sabiedriskā stāvokļa un goda. Šāda motivācija nebūt nav slikta. Ja cilvēkam ir dotības dzīvē izcelties, tās vajaga izmantot. Arī Bībelē ir teikts, ka nevajaga turēt sveci zem pūra. Skeptiķis varbūt iebildis, ka ne katrs, kas ieņem sabiedrībā vadošu vai redzamu vietu (sevišķi politikā) ir cieņas vērts. Bet tas atkal ir cits jautājums.

Daži cilvēki izceļas ar to, ka iegūst augstus diplomus, amatus un pagodinājumus; citi ar to, ka viņi vienmēr ir redzamā vietā, ka tie piedāvā savus pakalpojumus vienmēr un visur, kad vairs drīzāk stāvē pie malas. Sabiedrības redzes lokā ieiet kā vieni, tā otri. Bet tāpat, kā tas ir ar naudu - arī goda cilvēkam nekad nav diezgan. Reiz, kad abas šīs lietas ir iegūtas (t. t., nauda un gods), dalīties ar tām neviens negrib. Un kaut gan varētu domāt, ka cilvēkam ar izciliem sasniegumiem dažādos laukos vajadzētu kļūt pašapzinīgākam un brīvam no visām mazvērtības sajūtām, itin bieži tas tā nav. Izcilais cilvēks kļūst augstprātīgs, sagaida no visiem pārmērīgu pazemību un kāri uzlasa katru godināšanas kripatu. Iskaidrojumu šādai parādībai grūti atrast.

Ir labi, ja sabiedrībā valda zināma vienlīdzība naudas un materiālo labumu sadalē, tomēr neatņemot iespēju vairāk iegūt tam, kas vairāk cenšas; un ir arī labi, ja gods tiek taisnīgi sadalīts visiem. Citiem vārdiem, godu vajaga ne tik vien prast saņemt, bet arī rādīt citiem. Tautas pasākā par Gaili un vardi rakstīts šādi:

Varde, satikusi no rīta gaili, dod tam labu ritu: "Labrīt, augstu dziedātāj!"

Gailis atbild: "Labrīt, labrīt, augstu lēkātāja!"

Varde nu it priecīgi iesaucas: "Redz, kur goda vīrs, kas prot arī otram godu dot."

Par šo tautas gudrību derētu arī dažam labam goda vīram un goda sievai latviešu sabiedrībā padomāt. Drīzāk kā noslēgties savu reālo vai iedomāto sasniegumu kalngalā, gaidot, ka visi "mazie gari" nāks to cildināt un pazemīgi klanīties, vai nebūtu labāk, ja godājamie cilvēki darītu tā, kā gailis un varde? Tāds, kas pats sevi slavē un staigā apžilbis savā iedomātā pārkuma apziņā īstenībā mazs gariņš vien ir. □

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pasaules tālās latviskās dziesmās
tēvzemi visur nesam sev līdz.

Vitālijs Būcēns

XI LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ, TORONTO

2000. gadā no 30. jūnija līdz 3. jūlijam

Dziesmu draugi!

Šīs Indras Gubiņas dzejoļa rindas ir izraudzītas XI Latvian dziesmu svētku Kanadā sauklim un to saturs, sa-

vukārt, simboliski izteikts mākslinieka Ērika Dzeņa veidotā svētku zīmē. Šis rindas mums arī atgādina, ka dziesma un dziesmu svētki mums ir palīdzējuši uzturēt dzīvu latvisko kultūru nu jau vairākās paaudzēs ārpus Latvijas dzīvojot. Tās reizē skan kā solījums turpināt gadu desmitiem dzīvas dziesmu svētku tradīcijas, kaut tēvzeme atkal atguvusi neatkarību. Lai kādas pārmaiņas latviešu sabiedrībā esam pieredzējuši, dziesmu svētki mūsu pašu "novadā" ir vajadzīgi arī turpmāk.

XI Latviešu dziesmu svētki Kanadā notiks Toronto, 2000. gadā, no 30. jūnija līdz 3. jūlijam. Tie būs pirmie latviešu dziesmu svētki jaunajā gadu tūkstošā. Kā galvenie sarīkojumi paredzēti: Atklāšanas/Jaunatnes koncerts un Kamer-mūzikas koncerts 30. jūnijā. Jaundeju skate un Garīgais koncerts 1. jūlijā, Tautas deju lieluzvedums 2. jūlijā, Kopkoņa koncerts 3. jūlijā. Kopkoņa koncertu atkal rīkosim slavenajā Roy Thompson koncertzālē, bet Tautas deju lieluzveduma vieta šoreiz būs jaunā sporta zālē.

Dziesmu svētku rīcības komitejas prezidijs darbojas sekojošā sastāvā:

Priekšsēdis un mūzikas nozares vadītājs - Arvids Purvs,
Vicepriekš. un vispārējo sarīk. vadītāja - Vizma Makšiņa,
Tautas deju nozares vadītāja - Selga Gulēna,
Sekretāre - Rita Kolina (Collins),
Finanču nozares vadītājs un kasieris - Māris Pūliņš,
Jaunatnes nozares vadītājs - Pauls Ezers,
Administrācija - Gunta Krūmiņa,
Inform. noz. vad un kopkoņa admin. - Gunārs Liepiņš,
Rīcības kom. prezidija loceklis - Edvins Kalviņš.

Kopš iepriekšējiem Dziesmu svētkiem Kanadā, Toronto, 1996. g. jūlijā, ir notikušas jūtamas pārmaiņas latviešu sabiedrībā Ziemeļamerikā. Dažas dziesmu vienības un deju kopas izbeigušas darbību, bet ir arī radušās jaunas vienības. Bijušas arī daudzas gluži tehniskas pārmaiņas: mainīti telefona numuri, mainītas adreses, mainījušies koru diriģenti un priekšnieki. Nosūtām Jums šo pirmo apkārtrakstu uz mūsu rīcībā esošām adresēm un lūdzam Jūs apstiprināt vai izdarīt vajadzīgās pārmaiņas datus, lai mēs varētu turpināt Jums sniegt jaunāko informāciju par koncertu programmām, izraudzītām dejām, viesnīcām un visu citu, kas saistās ar XI Latviešu dziesmu svētkiem Kanadā 2000. gadā. Pievienojite klāt arī faksa numurus un e-pasta adresi, ja tāda ir.

Ir iekārtota datoru tīkla lapa, kurā būs visa jaunākā informācija par svētkiem: www.lativiansongfest.com

Informācija par dziesmu vienībām, kā arī koru un atsevišķo dziedātāju pieteikumi sūtāmi uz adresi: Gunārs Liepiņš, 848 Juniper St., Oshawa, Ontario, Canada, L1G 3E1, tel. 905-576-1337, fakss 905-576-0325;

e-pasts: latpen@sympatico.ca. Tikai ziemā (līdz 15. apr.) telefons un fakss: 727-596-1436, un e-pasts - tas pats.

Informācija par deju kopām un pieteikumi sūtāmi: Selga Gulēna, 11 Mountalan Ave., Toront, Ontarios, Canada M4J 1H3; tel. 416-466-4115, fakss 416-345-8323 (darbā), e-pasts: sgulens@ballet.ca

Lūdzam visus dziedātājus un deju kopas piedalīties XI Latviešu dziesmu svētkos Kanadā, pirmajos latviešu dziesmu svētkos jaunajā gadu tūkstošā!

Arvids Purvs, Rīcības komitejas priekšsēdis
Gunārs Liepiņš, Inf. noz. vad. un kopkoņa administrators.

AIZSAULES CEĻOS

LŪCIJA ANDERSONE

Lūcija Andersone, dzimusi Niedre, piedzima 1904. g. 29. septembrī, lauku ģimenē, ne tālu no Liepājas. Ģi-

menē bija 3 meitas un viens dēls. Lūcija izglitotās Liepājā, kur uzsākusi savas pirmās darba gaitas.

Te viņa satiek dzīves draugu, ar kuru cerēja kopā pavadīt mūžu, bet tas viņai nepiepildījās. Dažus gadus vēlāk viņi izšķīrās. Pēc tam Lūcija atstāj Liepāju un pārceļas uz dzīvi Rīgā. Galvas pilsētā viņa atrod darbu "Valtera-Rapas" izdevniecībā, kur veic grāmatvedes pienākumus. Nostrādā tur ilgu laiku, līdz 1944. g. izceļo uz Vāciju. Uz turieni dodas arī jaunākā māsa, bet vecākā paliek dzimtenē.

1948. g. Lūcija viena ierodas Kanadā un paliek uz dzīvi Montrealā. Kā jau jauna un enerģiska sieviete, ar daudziem nākotnes sapņiem, viņa bija ļoti strādīga. Pirmajos gados Montrealā viņa pat strādāja vienā reizē trijās dažādās darba vietās. Viņas mērķis bija sakrāt naudu, lai varētu iegādāties īres namu, kas viņai arī izdevās. Bez sava ikdienas darba, Lūcija piedalās Montrealas latviešu sabiedrībā.

Viņa bija viena no tiem 36, kas bija klāt, kad 1973. g. 5. aprīlī tika dibināta mūsu Montrealas latviešu pensionāru apvienība. Un no dibinātājiem kā pēdējā aizgāja mūžības laukos. Bez tam viņa darbojās Montrealas latviešu kredītsabiedrībā, kā arī Montrealas latviešu sabiedriskajā centrā. Lūcija bija izdarīga un enerģijas pilna. Drīzā laikā viņa apguva zināšanas, kā pašai izdarīt dažādus mājas remontu darbus.

Ierodas māsa no Vācijas, bet pēc dažu gadu nodzīvošanas atgriežas Vācijā. Tā viņa atkal paliek viena. Dzīvojot savā iegādātajā īres mājā, viņa to remontē, ko spēj, un uztur labā kārtībā. Kad viņa savu darba laiku samazina uz 3 dienām nedēļā, atliek vairāk brīva laika, ko viņa izlieto mīlestības darbam uz dzīvnīkiem un putniem. Sabiedrībā viņa kļūst pazīstama ar saviem daudzajiem kaķiem, kurus kopa un turēja savā dzīvoklī. Bez tam katru rītu viņa gāja un baroja lielus baložu barus, kas citīgi viņu gaidīja. Tā gāja dienas un gadi.

Tad vecuma nespēks piespieda pārtraukt Lūcijas Andersones dzīves gaitu. Viņa mira 1999. gada 2. februārī, 94 gadu vecumā. Dieva mierā viņu izvadīja 5. februārī. Bēru mielasts viņas piemiņai notika pensionāru sanāksmē, par ko rakstīts attiecīgā ziņojumā.

Viegļas smiltis svešajā zemē!

V. Paegle

+++++

NOTIKUMI MONTREALĀ

PENSIONĀRI BĒRU MIELASTĀ

Lielās pensionāru saimes vienīgais februāra mēneša saiets notika 11. datumā, Latviešu centrā, un to atklāja valdes priekšsēdis V. Paegle. Ap 70 pulcējušamies pensionāriem bez kārtējam saieta izdarībām bija jānoklausās divi bēdīgi un negaidīti paziņojumi, jo no tās saimes Dieva ceļos bija aizgājušas 2 locekles - viena dabīgā, otra traģiskā nāvē. Ar klusuma brīdi, bijībā, saime atcerējās ilggadīgās biedres Lūcijas Andersonas dzīvi, viņai aizejot mūžībā 94 gadu vecumā (Skatiet rakstu iepriekšējā slejā. - red.) un Patrišas (Patricia) Blusanovičas, kas bija mirusi satiksmes nelaimes gadījumā, kurā smagi savainots arī viņas vīrs Jānis Blusanovičs, kādreizējais mūsu katoļu draudzes priekšnieks un ilggadīgais kasieris. Atceļā no dievnama, šķērsojot ielu, lai dotos pie savas auto mašīnas, no muguras viņus aizķērusi kāda cita mašīna, uz vietas nositot Patrišu un nopietni ievainojot Jāni. Izmeklēšanā braucējs aizbildinājies, ka saules staru spilgtumā uz brīdi zaudējis redzi un uzbraucis ielas šķērsotājiem.

Svētbrīdi un aizlūgumu abiem vadija māc. R. Caune. Februārī dzimušos - Vilmu Ulmani, Maigu Začu, Hediju Ozoliņu, Voldemāru Ozolu un Antonu Oborunu apsveica

biedrīne Ilga Strautiņa, bet pati pensionāru saime ar "Daudz baltu dieniņu" un glāzi vīna.

Par savu pieredzi un līdzdarību LNASK ārkārtas sesijā un LRDF saietā Toronto pastāstīja M. Štauers, aprādot, ka vienīgais un plašākais latviešu laikraksts Kanādā "Latvija-Amerikā" patlaban atrodas saimnieciskās grūtībās, kuŗu risināšanai LNAK padomes sesija izraudzījusi īpašu komisiju. Viņš uzsvēra, ka laikraksta zaudēšana būtu sāpīgs sitiens visai latviešu sabiedrībai un līdz ar to ir jāatrod pozitīvs atrisinājums, bet it sevišķi DV organizācijai, kā vienai no laikraksta lielākajām akcionārēm. Viņš arī pieskārs apstākļiem Latvijā, par kuŗiem stāstījusi Elvira Grabovska LRDF seminārā, kuŗā iztirzāti palīdzības jautājumi. Patreiz vairāk palīdzības vajadzīgs dažādos tehnikas laukos, kā smadzeņu (datoru) iegādei skolām, jaunatnes audzināšanai, civildienesta darbiniekiem utt.. Mazāks trūkums jūtams lietotu apģērbu sagādē, izņemot apavus, pēc kuŗiem vēl vienmēr esot liela vajadzība. Pensionāru saimei par šiem jautājumiem bija plaša interese un referentam bija jāatbild uz vairākiem jautājumiem. □

Skrastiņu Indulis

DV NODAĻAS GADA SAPULCE

DV Montrealas nodaļas vanadžu un vanagu gada sapulce notika 27. februārī, Latviešu centra sarīkojumu zālē. Tajā piedalījās 45 pilntiesīgi nodaļas biedri (DV sapulces Montrealā ir vislabāk apmeklētās. - red.). Sekojot valdes izstrādātai dienas kārtībai, ko sapulce apstiprināja, to atklāja valdes priekšsēdis Eizens Revelijs un par sapulces vadītāju vienbalsīgi ievēlēja M. Štauveru, bet par pierakstītāju Imantu Steprānu.

Iepriekšējā gada sapulces pieraksti nolasīja I. Steprāns. Sapulce to pieņēma ar pateicību.

Valdes priekšsēdis E. Revelijs savā ziņojumā par aizvadītā gadā paveikto darbu norādīja, ka vadību uzņēmies tikai tamdēļ, ka sapulce citu neesot varējusi atrast, un uzsvēra, ka visi jautājumi, kas radušies ar vadības pārņemšanu, nokārtoti. Noturētas 11 valdes sēdes, sagatavojis uzvedumu kopā ar Mariju Žeimiti, piedalījies saiņu sagatavošanā abos sūtījumos. Kārtojies arī domstarpības ar DV Kanadas valdi par paredzētām likmēm naudas nodošanā no abām ziedojumu vākšanas akcijām.

Par vanadžu darbību ziņoja priekšniece Ērika Vitiņa, norādot, ka Ziemsvētku tirdziņa apgrozība sašaurinājusies. Vanadzēs ļoti daudz darijušas palīdzības saiņu sagatavošanā, drēbju un apavu sakārtošanā, jo tieši pēdējos sūtījumos bijis ļoti daudz šo priekšmetu, kā arī uzņēmusi sakarus ar Valmieras cietumniekiem, tos apgādājot ar adamo dziju un citiem piederumiem. Vanadzēs klājušas galdu visos nodaļas sarīkojumos un piedalījušas citu sarīkojumu izkārtotā.

Kasieris Konstantīns Čaks ziņoja, ka šogad valde izdevusi \$ 15,143. - vairāk kā bijuši iepērumi, tā pārsniedzot pagājušās gada sapulces atļautos \$ 10,000.- neparedzētiem izdevumiem. Iztrūkums radies tādēļ, ka pieaudzis nodaļas pašas nosūtīto palīdzības saiņu skaits, kuŗā bijuši 83 saiņi tikai skolām ar dažādiem skolu piederumiem. Pēdējo iegāde vien nodaļai izmaksājusi \$ 6,300.-.

Aprūpēs daļas vad. Arnolds Zariņš ziņoja, ka pagājušā gadā 2 ziedojumu vākšanas akcijās kopā saņemti \$ 9,995.- pateicoties Montrealas latviešu lielajai atsaucībai.

Saiņu akcijas vad. Ojārs Rozentāls ziņoja, ka divās saiņu akcijās kopā nosūtīti 273 vanadžu un vanagu sagatavoti saiņi daudz bērnu ģimenēm, bērnu namiem, skolām un veciem karavīriem, kā arī nauda veco leģionāru un slimo atbalstam nosūtīti \$ 7,068.- Ar "LK-LL" nosūtīti 3 lieli pārtikas saiņi.

Sarīkojumu daļas vad Jānis Verners ziņoja, ka izkārtojis priekšdarbus visiem nodaļas sarīkojumiem, kas visi notikuši tepat, mūsu centrā.

Biedrīnis A. Apinis ziņoja, ka nodaļā skaitās 65 vanagi un 23 vanadzēs un ka, apmēram, 95 % no tiem ir pensionāri.

Sekretārs I. Skrastiņš ziņoja, ka uzturējis saraksti ar latviešu laikrakstiem un MLB Ziņotāju, iesniedzot regulāras reportāžas, sagatavojis sarīkojumu programmas visiem vanagu sarīkojumiem, nolasījis 3 referātus un arī izkārtojis visus dokumentus ar "LK-LL" saiņu sūtījumiem uz Latviju. Iepircis apavus un drēbes šiem sūtījumiem.

Par revīzijas komisijas darbību un nodaļas budžetu ziņoja tās priekšsēdis Voldemārs Paegle, norādot, ka nodaļas valde, pārsniedzusi budžetā paredzētos izdevumus par \$ 15,143, un ieteica nākotnē rīkoties budžeta robežās. 1999. gadam budžets sabalansēts uz \$ 14,000.- Sapulce deva atļauju valdei vajadzību gadījumos pārsniegt budžetu tikai par \$ 8,000.-. Izteica pateicību kasierim K. Čakam par labo grāmatvedību un viņa priekšzīmīgo darbu. Citādu rezultātu uzrādīja vanadžu darbība - \$ 489.- atlikumu. Pateicību saņēma vanadžu kasiere Hedija Ozoliņa.

Trīs pārvēlamos valdes locekļus - K. Čaku, I. Steprānu un A. Zariņu atkal ievēlēja valdē. Uz A. Zariņa lūgumu, viņu atbrīvoja uz vienu gadu sakarā ar dzīves vietas maiņu, bet no jauna valdē ievēlēja Hediju Ozoliņu un Elmāru Bārdiņu. Priekšsēža amatam bija tikai viens kandidāts - Indulis Skrastiņš, ko amatā ievēlēja ar 42 balsīm, 2 atturoties un 1 esot nederīgai. Par delegātu DV Kanādā delegātu sanāksmē Toronto ievēlēja V. Paegli, bet revīzijas komisijā - V. Paegli, J. Metumu un J. Paliepu.

Sapulce pārrunāja jautājumu par abu DV organizāciju Latvijā apvienošanās mēģinājumiem un šajā sakarībā pieņēma 2 Br. Innusa iesniegtas rezolūcijas, kuŗas valde virzīs uz DV delegātu sapulci Toronto. Izskanēja arī jautājumi par nodaļas darbības pārskatu neparādīšanos lielajā presē un DV Mēnešrakstā. M. Štauers ieteica arī nākotnē rīkot kopīgus sarīkojumus ar Montrealas latviešu skolu, kā tas bijis 1998. g.

Sapulce izteica pateicību un atzinību sapulces vadītājam M. Štauveram par tās veiksmīgo gaitu un noteikto stāju, atsaucoties uz demokrātijas principu ievērošanu. □

Skrastiņu Indulis

A I C I N Ā J U M S

Pieprasījumi STIPENDIJĀM no Montrealas latviešu organizāciju padomes STIPENDIJU FONDAM iesniedzami rakstiski līdz 1999. gada 1. maijam padomes priekšsēdim Andrejam Vitolam, 105 56th Avenue, Lachine, QC, H8T 3B8.

Padomes dalībnieces - draudzes un organizācijas - laipni lūgtas iemaksāt savus atvēlējumus padomes STIPENDIJU FONDAM un savas \$ 25.- dalības maksas - arī līdz š. g. 1. maijam - padomes kasierim V. Paeglem, 58 - 8th Avenue, Terrasse Vaudreuil, QC J7V 3M4.

Līdzekļus Stipendiju fondam var ziedot arī privātas personas un saimnieciski uzņēmumi.

Padome cer uz Jūsu atsaucību un saka iepriekšēju paldies!

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

KĀ CENTRS PULSĒ?

Latviešu sabiedrība Montrealā, tāpat kā visos centros ārpus Latvijas, noveco un skaitliski samazinās - sa-

biedriskās aktivitātes apstokst. To izjūt arī Montrealas Latviešu Sabiedriskais Centrs. Latviešu organizāciju sarīkojumi notiek retāk un apmeklētāju ir mazāk, tādēļ ienākumi no telpu īrēm ir ievērojami samazinājušies. Tagad lielāko daļu no Centra ires ienākumiem dod nelatviešu grupas. Tām latviešu organizācijām, kas vēlas vienu vai divas reizes gadā irēt visas Centra telpas, ir jāsaprot, ka tas ne vienmēr ir iespējams, jo Centram ir jāapmierina savu regulāro irnieku vajadzības. Ar pozitīvu pieeju tomēr ir iespējams izkārtot latviešu sarīkojumus tani pat laikā, kad mazā zāle kalpo vienam no regulārajiem irniekiem.

Bijušais mājas pārvaldnieka dzīvoklis arī ir izīrēts un irnieki kādreiz lietos pieeju dzīvoklim latviešu sarīkojumu laikā, bet tas nebūs liels traucējums.

Ši gada 25. aprīlī, plkst. 15:30, Centrā notiks biedru pilnsapulce. Visi biedri ir laipni aicināti ņemt dalību: noklausīties valdes ziņojumus, izteikt savu kritiku un idejas Centra saimniecības uzlabošanai (Skatiet ipašu paziņojumu un sab. dzīves kalendāru arī! - red.). Pēc pilnsapulces Centra Dāmu komitejas darbinieces ar Centra saimnieku dalībniekus pacienās ar siltām pusdienām un glāzi vīna.

Jāatgādina, ka Centra valdes sēdes ir atklātas. Visi biedri, kam ir interese, var ņemt dalību pārrunās un nākt ar ierosinājumiem. Nākamā valdes sēde notiks 17. martā, plkst. 20:00, Centrā. Kad vien būs iespējams, sēžu laikā tiks publicēti MLB Ziņotāja Sabiedriskās dzīves laikrādi.

Valde lūdz tautiešus nevēst uz centru nesarullētus laikrakstus, jo tos pārdot nevar. □

Alberts Berziņš

viem un ziemas drēbēm, skolu piederumiem un bērnu un jauniešu vasaras nometņu atbalstam, jo Latvijas rītdiena ir to rokās, kas šodien plēš bikses skolu solos. Mums kopā ar latviešiem Latvijā jāaudzina un jāizskolo savas tautas nākamās audzes.

Pateicoties Jums visiem, mūsu darba atbalstītājiem, varam paziņot, ka no visām DV nodaļām Kanadā un ASV, vislielāko atbalstu dzimtenes trūkcūmētājiem ir sniegusi tieši DV Montrealas nodaļa, nosūtīt aizvadītā gadā 275 saipus un izdodot palīdzībai naudā - skolu piederumiem \$ 6.300.-, iepirkusi apavus un drēbes par \$ 7.000.-, nosūtījuši naudā \$ 7.000.-, samaksājuši par nodaļas sagatavotiem saipiem \$ 6.500.-, nosūtījuši pārtikas saipus par \$ 515.00 un citu par \$ 660.-, vai kopā ap \$ 28.000.-. Un to visu paveicām ar Jūsu atbalstu, mēs, mazā 86 galviņu vanadžu un vanagu saimīte. Esam tālu priekšā citiem, kuŗu skaits pārsniedz 300. Lūdz neuzskatiet to par lielīšanos, bet gan kā mudinājumu citām daudz lielākām saimēm.

Ja ikviens tik zemē sētu

Vienu graud veselū!...

DV Montrealas nodaļas valde

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKĀ CENTRA

biedru

PILNSAPULCE

notiks svētdien š. g. 25. aprīlī, plkst 15:30,
Centra telpās.

Darba kārtība:

1. Sapulces vadības ievēlēšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Valdes ziņojumi par 1998. gada darbību:
 - a) priekšnieka,
 - b) saimniecības vadītāja,
 - c) dāmu komitejas vadītājas,
 - d) kasiera.
4. Revīzijas komisijas ziņojums.
5. Dažādi jautājumi.

Pēc sapulces dalībniekus pacienāsim ar siltām pusdienām un glāzi vīna.

CENTRA VALDE

VISIEM SAIŅU SŪTĪTĀJIEM

Paziņojam visiem saipū sūtītājiem, kas vēlas izmantot pavasara sūtījuma iespējas savu saipū nosūtīšanā uz Latviju, ka saipus pieņemsim Latviešu Centrā

trešdien, 21. aprīlī, no plkst. 14:00 līdz 19:00,
ceturtdien, 22. aprīlī, no plkst. 12:00 līdz 17:00.

Noteikumi līdzīgi iepriekšējiem sūtījumiem, maksimālais svars 20 kg., labs un izturīgs iesaiņojums un kārtīga nosiešana. Cena \$ 10.- par kubikpēdu, piegāde mājās \$ 15.- par saini. Saipū saturam jāatbilst humānās palīdzības noteikumiem, nedrīkst sūtīt medicīnu, mantas atkalpārdošanai un spekulatīvus priekšmetus naudas pelnīšanai. Vislielākie pieprasījumi no Latvijas ir pēc apa-

ILGAS LEIMANES

GLEZNU IZSTĀDE

"ROADS"

No 17. - 31. martam, ESPACE 414 galerijā,
372 rue Ste-Catherine Ouest, #414

Izstādes atklāšana 20. martā no plkst. 14-17

1995. gadā Ilga Leimanis absolvē Latvijas Mākslas Akadēmiju, glezniecības nodaļā, profesora Induļa Zariņa meistardarbnīcā. 1997. gada vasarā notiek viņas pirmā personālizstāde ar nosaukumu Nepieturot, galerijā Bas-tejs, Rīgā. Otrā Ephemeral Landscapes un trešā Still Ephemeral personālizstādes rīkotas 1998. gadā Mont-realā. Piedalījusies arī vairāku grupu izstādēs no 1990. g. Montrealā, Toronto, Rīgā, Varšavā, Gdapskā un Čikā-gā. Kopš 1997. gada turpina mācības Concordia Uni-versitātes mākslas vēstures fakultātē.

DAŽĀDAS ZIŅAS

* Tikko saņemts Tehnikas Apskata 133. numurs. Šo izdevumu tagad izdod Latvijas Zinātņu akadēmija Rīgā. Izdevumam 48 lpp, kuŗās daudz interesantu rakstu. Žurnālu var pasūtīnāt pie Elmāra Bārdiņa, 5352 Sherbrooke West, Montreal, QC H4A 1V6, tel. 514-489-7737.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS

\$100 - 500

\$501 - 10,000

\$10,001+

ASV/KANADAS

\$8.00/ 10.00

\$16.00/ 20.00

\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvāniet (416) 922-2551, jeb rakstiet Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

MONTREALAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS BIEDRĪBAS

※ ZINOTĀJS ※

Nr.1.

4.A p r ī l ī s 1949.g.

Montrealā.

PIRMAJAM "ZINOTĀJA" NUMURAM IZŅAKOT .

Latviešu skaits Montrealā manāmi pieaug. Jaunkanādieši ierodas še no tuvām un tālām vietām. Kanādas metropole pievelk. Sakarā ar to Montrealas latviešu palīdzības biedrības darbības paplašinājas. Rodas nepieciešamība nodibināt ciešāku kontaktu ar tautiešiem, lai pulcinātu uz vienotu darbu visus, kuri grib sastrādāt un kuriem rūp mūsu kopīgā lieta.

Montrealas latviešu palīdzības biedrības valde un sekcijas varēs veiksmīgi veikt savu darbu tikai tad, ja biedri un nebiedri to atbalstīs. Šis kritiskais laikmets mūsu tautas dzīvē prasa ikviens aktīvu līdzdalību. Speriet pirmo soli šai virzienā - iestājieties par biedri M.L.P.B.

Strādājot sabiedrisku darbu, pemsim par priekšzīmi angļu iedzīvotību, kurš mums tik bieži trūkst un mēģināsim objektīvi novērtēt katru pozitīvu darbu, neskatoties uz to kas to dara.

Liela nozīme mūsu kopīgajā darbā būs drukātam vārdam, tamdēļ lasiet, pabalstiet un izplatiet "ZINOTĀJU".

M.L.P.B. priekšsēdētājs

K.Lazdiņš

LATVIEŠU PALĪDZĪBAS BIEDRĪBA MONTREALĀ.

Uz K.Lazdiņa un A.Ranges ierosinājuma 1948.gada 4.janvārī notika latviešu palīdzības komitejas dibināšanas sēde. Sēdē piedalījās 9 komitejas biedri-dibinātāji. Izvēlētajā valdē darbojās: priekšs.K.Lazdiņš, valdes locekļi A.Range, N.Dulpiņš, J.Duncis; bibliotekārs K.Zemickis un mantzinis P.Kolušs. Vēlāk valdes sastāvu papildina A.Caunītis un V.Kraulis.

Komitejas galvenais mērķis-palīdzības sniegšana latviešu bēgļiem - iecelotājiem. Sākumā komitejas darbību ierobežo mazais biedru skaits un līdzekļu trūkums. Biedru skaitam pieaugot līdz 120, komiteja uzrāda lielāku rosinību. 1948.g. 2.dec.pilnsapulcē Latviešu Palīdzības Komiteju pārdēvē par Montrealas Latviešu Palīdzības Biedrību. Izvēl arī jaunu valdi sekojošā sastāvā:

K.Lazdiņš, priekšsēdis; 1501 St.Catherine St.W.Room 23

J.Drupals, vice-priekšs.; 10155 Waverley St.

A.Bērziņš, sekretārs; 3885 Clarke St.

A.Kriekis, kasieris; 3481 Holton Ave.

A.Range, mantzinis; 3509 St.Famille St.

A.Caunītis, valdes loceklis; 4862 Prince of Wales Ave.N.D.G.

M.Ikvīlds, biedrzinis; 1508 St Mathew St.

L.P.K. un L.P.B. darbības laikā sagādāti dzīvokļi resp. istabas 45 jauniebraucējiem, bet 34 latvieši sapēmuši aizdevumus, kopsummā par \$ 355.--. Viena gada

Mūsu mēnešraksts arvien ir bijis Montrealas latviešu sabiedriskās dzīves spogulis.

Šeit sniedzam tā pirmā numura 1. lappuses kopiju.

Biezāk lietoto	Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcll ielā.
	Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
telpu adreses:	Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašinā, tālrunis 634-4082

16. martā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu orgānizāciju padomes sēde.
17. martā, plkst. 20:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde.
20. martā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes 50 gadu pastāvēšanas dievkalpojums un atceres sarīkojums. Piedalās arch. E. E. Rozītis, prāv. F. Kristbergs un citi mācītāji.
21. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
25. martā, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
25. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējais saiets un pilnsapulce.
28. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

2. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
3. aprīlī, plkst. 20:00, St. Johns Luterāņu baznīcā, Jeanne Mance/Prince Arthur ielu krustojumā, Montrealas luterāņu draudžu "Easter Vigil" dievkalpojums.
4. aprīlī, plkst. 06:00, pie ST. Monica baznīcas, Terrebonne/Benny ielas krustojumā, Eukomēniskais Saullēkta dievkalpojums.
4. aprīlī, plkst. 07:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Lieldienu rīta dievkalpojums. seko brokastis groziņu veidā baznīcas lejas zālē.
7. aprīlī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
18. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
18. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības gada svētki.
25. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes kārtējais dievkalpojums.
25. aprīlī, plkst. 15:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra biedru pilnsapulce.

MLB Z 1999 III 900 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicāji!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 11. martā, pensionāros. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 16. martā. Red.

MLB Ziņotāja 50 izdošanas gadu jubilejā sakām sirsnīgu paldies visiem lasītājiem, visiem agrākiem un tagadējiem redaktoriem un darbiniekiem, labvēļiem. esam pateicīgi par katru devumu. Ar nākamo numuru MLB Ziņotājs ieies savā 51. gada gājumā. Arī turpmāk gaidīsim Jūsu visu atbalstu! Lūdzam lasītājus un līdzstrādniekus materiālus nākamajam numuram iesūtīt nekavējoties, lai varam tos tajā izmantot. Pie reizes lūdzam izdevuma LABVĒĻUS ATCERĒTIES mūsu izdevuma pastāvēšanu ar ziedojuma artavu, ja tas Jums ir iespējams, jo saimniecība arvien prasa līdzekļus. Tikko Kanadas pasts atkal ir paaugstinājis likmes, kuŗas vēlamies segt, nepaaugstinot abonementa maksas. Lūdzam abonētājus nokārtot izstāvošās un 1999. gada maksas! Pateicamies visiem, kas to jau ir izdarījuši un kas ir atsaukušies uz "Grasi, lūdzu!" aicinājumu! Ja starplaikā esat savu maksājumu nokārtojuši, lūdzam šo atgādinājumu ignorēt. Neskaidrību gadījumos sazināties ar izdevuma administrātori.

Redakcija

MLB ZIŅOTĀJA administrātoŗei un MLB kasierēi A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1997./8. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai 50 gadu jubilejā.....	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

0312017029

Tagad Rīgā!

**Hotel
MĀRA**

Kalnciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316

Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:

613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv

timeklī:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

Laipni lūdzam visus sarīkojumu rīkotājus - draudzes un organizācijas iesniegt ziņas Sabiedriskās dzīves LAIKRĀDIM rakstiski. Tāpat arī visus paziņojumu un pateicību tekstus. Lūdzam rakstīt uz pilnas loksnes. Ja Jums ir iespējams paziņojumu tekstu sagatavot iespiešanas kārtībā, būsim par to pateicīgi. Lūdzam šādus tekstus nesalocīt, jo locījums varētu tos sabojāt. Rakstos lūdzam ievērot dubultrindu atstarpi.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Nora Saletes, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītismateriālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

MARCH 1999 MARS

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832